

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

април 2021 / број 52

4/2021

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
 0800 111 111

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ISSN 2560-3221
Година V, број 52,
АПРИЛ 2021.

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грцић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравец Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

мр Жељко Албанезе;
мр Јован Чанак;
др Маријана Жиравец Младеновић,
главни и одговорни уредник часописа
„Пословни саветник“;
дипл. правник Слободанка
Келечевећ, виши буџетски инспектор
у Министарству финансија;
дипл. екон. Тања Ђелкапић, млађи
саветник у Министарству финансија

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашећ

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836 890
факс: +381 11 2836 474
имејл: urednik@ingpro.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
657

ПОСЛОВНИ саветник : часопис за
рачуноводство, финансије и порезе / главни
и одговорни уредник Маријана Жиравец
Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017). -
Београд : ИНГ-ПРО, 2017. (Београд : Digital
art). - 30 cm

Месечно. - Друго издање на другом
медјуму:
Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-
3825
ISSN 2560-3221 = Пословни саветник
COBISS.SR-ID 228469260

Часопис можете поручити телефоном:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч уредника

Утрчава Марица код Милутина у радионицу и сва усплахирана му саопштава: „Рајко има корону, није му добро, одвезли га у Батајницу! Онолики човек, ко од брда одваљен, а паде и посустаде од овог вируса, не може сам ни да дише. Јој, Милутине шта ја да радим, био човек пре неки дан овде да потпише финансијске извештаје, седели смо сатима једно крај другог чекајући да одбагује систем и да пусти потписивање?”

„Полако Марице, полако, не паничи! Није он једини седео сатима крај тебе са личном картом у читачу, чекајући Годоа. И Пера је кашљао као магарац, па како се накашље, изађе на балкон да припали још једну цигару. Ја ти још тад рекох да се пријавиш и да се вакцинишеш.”

„Ма дај, Милутине, ти као да си с неба пао, какво вакцинисање у време предавања статистичког извештаја, кад, као и обично, ништа не иде по лоју, коче браузери, колачићи, сертификати, све живо. Кад је таква ситуација, не могу ни да се разболим, јачи је адреналин и стрес од било ког вируса.”

„А мудра ти је та логика, мора да је из неке опаке научне студије извучена.”

„Никаква студија то није, него наш живот. Ко ће уместо мене да заврши тај посао, можда вирус?”

„Шта год ја да кажем, испашћу грбав на крају, ти најбоље знаш. Ако је целог фебруара било најважније да се предају ти извештаји, сад кад је завршено све то што је важније од живота, сад можемо да почнемо да мислимо и о здрављу.”

Марица се покуњена вратила у канцеларију. Милутин је данас баш нешто лоше воље, нема смисла започињати са њим било какав разговор. Пошла је и Марица да се пријави за вакцинацију, али се нешто не осећа добро, глава је боли, то мора да је због тога што јој је Милутин подигао притисак. Доби Марица и повишену температуру, па пожури у амбуланту на преглед и након вишесатне агоније и чекања, показа се да није због Милутина. Марица је добила корону. Није тако страшна слика, па ће да се лечи код куће. Срећа да тако може да ради, јер ко ће да је замени, клијенти не питају како ти је, они чекају да се заврши посао. Попиће парацетамол, па да настави да књижи.

Док је загладан у оно што му се чини за свет значајним и стога неодложним, па одгађа живот само да заслужи још једно признање, човек заборавља да су најдрагоценији они тренуци ситних драгости, блаженства и самоспознаје, што је истакао на себи својствен начин и Робин Шарма у књизи „Калуђер који је продао свој ферари”:

„Моја поента је једноставна. Свако на овој планети је светско чудо. Свако од нас је херој на овај или онај начин. Свако од нас има потенцијале за изванредна достигнућа, срећу и трајно испуњење. То су све мали кораци на путу остварења наших снова. Попут Таџ Махала, и живот препун чуда се гради дан по дан, блок по блок. Мале победе воде великим победама. Ситне промене и побољшања, као ове које сам предложио створиће позитивне навике. Позитивне навике ће донети резултате. А резултати ће да те инспиришу за велике личне промене. Почни да живиш сваког дана као да ти је последњи. Почни од данас, учи више, смеј се више и ради оно што заиста волиш. Немој себи да ускраћујеш своју судбину. Јер оно што је иза тебе и оно што је испред тебе, значи мало у поређењу са оним што се крије у теби.”

Др Маријана Жиравец Младеновић,
главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник”

АКТУЕЛНА ТЕМА

Недоумице у вези са применом Уредбе о утврђивању Програма директних давања из буџета Републике Србије привредним субјектима у приватном сектору у циљу ублажавања економских последица проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 7

- 1 Исплата директних давања и коришћење добијених средстава 7
- 2 Угоститељи: директна давања + субвенције 7
- 3 Провера испуњености услова – број запослених – утврђује се почев од 31. 3. 2021. године 8
- 4 Запослени којима мирује радни однос због упућивања на рад код другог послодавца 8
- 5 Коришћење само једног износа директног давања (у априлу) и смањење броја запослених 9
- 6 Предузетник – трајни престанак обављања делатности након примљених давања 9
- 7 Наставак обављања делатности предузетника након прекида и право на директна давања 10
- 8 Право заступника платне институције на давања 10
- 9 Статусна промена – припајање: право на директна давања по основу запослених које је преузело друштво стицалац 10
- 10 Исплата камате по основу зајма примљеног од оснивача за ликвидност 11
- 11 Износ директног давања који се добија по основу новозапосленог лица 11

Измена Програма за помоћ угоститељској и туристичкој привреди 12

Помоћ туристичким водичима и туристичким пратиоцима 13

- I Предмет 13
- II Циљеви програма 13
- III Начин коришћења средстава 13
 - 1 Право на коришћење бесповратних средстава 13
 - 2 Услови за доделу бесповратних средстава 13
 - 3 Захтев за коришћење бесповратних средстава 14
 - 4 Исплата бесповратних средстава 14

РАЧУНОВОДСТВО

Пословање предузетника адвоката, јавних бележника и извршитеља 15

- 1 Обављање делатности адвоката 15
 - 1.1 Награде и накнаде трошкова за рад адвоката 17
- 2 Обављање делатности јавних бележника 18
 - 2.1 Награде и накнада трошкова за рад бележника 19
- 3 Обављање делатности јавних извршитеља 20
 - 3.1 Накнада за рад и накнада трошкова извршитељу 21
- 4 Увод у опорезивање адвокатске, јавнобележничке и извршитељске делатности 22
- 5 Опорезивање прихода које остварују адвокати, јавни бележници и извршитељи – предузетници 23
 - 5.1 АЈИ предузетник – паушалац 23
 - 5.2 АЈИ предузетници опорезиви према стварно оствареном приходу 29
- 6 Адвокати, јавни бележници и извршитељи као обвезници ПДВ-а 31
 - 6.1 Одређивање места промета услуга 32
 - 6.2 Одређивање времена промета услуга 34
 - 6.3 Основица за обрачун ПДВ-а 36

6.4 Издавање рачуна.....	42
6.5 Право на одбитак претходног пореза.....	43
6.6 Право на одбитак претходног пореза по основу пружених услуга адвоката, јавних бележника и извршитеља.....	44

Кратке теме из области рачуноводства кроз питања претплатника 46

Резервисања за неискоришћене годишње одморе	46
Издавање рачуна по основу којих је промет настао у претходној години	46
Каса-сконто одобрен у јануару за промет из децембра	47
Набавка ТАГ уређаја (путарина) и уплата на њега	47
Евидентирање земљишта са правом коришћења.....	48
Промена методе вредновања излаза са залиха.....	48
Синдикат: финансијски извештаји и порез на добит.....	49
Ванредни финансијски извештај – принудна ликвидација	49
Урачунавање предузетника у број запослених приликом достављања статистичког извештаја.....	50
Евидентирање реекспорта и рефакције ПДВ-а из иностранства.....	50

Пренос делатности предузетника уговором о уступању и расподели имовине за живота .. 51

ПОРЕЗИ

Рачун са аспекта Закона о ПДВ-у 56

1 Рок у којем се издаје ПДВ рачун	56
2 Садржина рачуна – обавезни елементи	57
3 За који промет добара и услуга обвезник ПДВ-а НИЈЕ ДУЖАН да изда ПДВ рачун?	59
4 Садржина рачуна за промет добара и услуга за који је порески дужник прималац добара и услуга	62
5 Авансни рачун.....	63
6 Садржина документа о измени основице у смислу члана 21. Закона о ПДВ-у	64
7 Изостављање појединих података у рачуну.....	66
8 Садржина рачуна за промет добара и услуга који врши страно лице	68
8.1 Страно лице у Републици није одредило пореског пуномоћника.....	68
8.2 Страно лице у Републици одредило је пореског пуномоћника.....	70
9 Садржина рачуна приликом сукцесивних испорука добара	71
10 Издавање рачуна у случајевима промета добара путем претплате	72
11 Документ о обрачуна.....	73
12 Садржина документа за признавање одбитка претходног пореза по основу исплате ПДВ надокнаде пољопривреднику.....	73
13 Садржина документа за признавање права на одбитак претходног пореза при набавци добара преко малопродајних објеката који промет евидентирају преко фискалне касе	74
14 Рачун као формални услов за остваривање права на одбитак претходног пореза	74

Кратке теме из области ПДВ-а 78

1 Право на одбитак претходног пореза по основу набавке путничког аутомобила названог заменским возилом	78
2 Порески дужник за промет гуменоог гранулата – гранула добијених рециклажом отпадних аутомобилских и других гума (осим тврдих гума).....	79
3 Порески третман увоза медицинске опреме (заштитних маски, заштитних одела и хируршких рукавица) која се не производи у Републици Србији.....	79

САДРЖАЈ

4	Остваривање права на рефундацију ПДВ-а по основу куповине првог стана у случају када је физичко лице стекло стан на основу правоснажне пресуде суда, а не на основу уговора о купопродаји стана.....	80
5	Порески третман промета услуга социјалне заштите које пружа обвезник ПДВ-а – привредни субјект регистрован као ДОО.....	81
6	Порески третман промета услуге спровођења поступка извршења који врши обвезник ПДВ-а – јавни извршитељ у Републици Србији.....	82
7	Испуњеност услова за примену члана 6. став 1. тачка 1) Закона о ПДВ-у када обвезнику ПДВ-а – преносиоцу дела имовине није онемогућено да обавља делатност коју је обављао пре тог преноса.....	82
Кратке теме из области утврђивања пореза на добит кроз питања претплатника.....		84
	Плаћање новчане казне (за прекршај) запосленог од стране послодавца.....	84
	Отпис (обезвређење) финансијског пласмана пријављеног у стечајном поступку.....	84
	Пореска амортизација возила узетог на финансијски лизинг и исправка грешке из претходног периода у случају када је пропуштено да се обрачуна амортизација.....	85
	Добит огранка друштва у иностранству.....	85
	Отпис потраживања обухваћених УППР-ом.....	86
	Накнада штете: признавање у пореском билансу.....	86
	Порески биланс: признавање чланарина у пуном износу.....	87
Кратке теме из области ПДВ-а кроз питања претплатника		88
	Продаја меничних бланкета.....	88
	Инодобављач уступа фрижидере продавцу сладоледа без накнаде.....	88
	Услуге превоза у вези са извозом када услуге пружа више превозника.....	89
	Опорезивање преноса дела објекта са финансијера на другог инвеститора.....	90
	Право на одбитак претходног пореза по основу издатака за рекреацију запослених.....	90
	Набавка јахте ради изнајмљивања: ПДВ третман и признавање трошкова у пореском билансу.....	90
	Изградња: куповина земљишта у замену за стан и доплата разлике.....	92
	Накнадно примљен попуст: обавеза исправке претходног пореза.....	92
	Увоз опреме за спортско удружење: ослобађање од царине и плаћања ПДВ-а.....	93
	Измењена пореска пријава: крајњи ефекат је нула (у случају интерног обрачуна ПДВ-а).....	94
	Пољопривредне услуге које пружа физичко лице – носилац пољопривредног газдинства.....	95
Кратке теме у вези са исказивањем података у ПОПДВ обрасцу кроз питања претплатника		96
	Повећање основице приликом увоза – шпедитер платио ПДВ.....	96
	Рекламни материјал изнад 0,25% промета у периоду.....	96
	Узорци узети од стране надлежног органа за анализу.....	97
	Бонус који не представља накнаду за извршен промет.....	97
	Књижно одобрење по основу годишњег рабата.....	97
	Продаја добара у слободну зону – нису испуњени услови за ослобођење.....	98

ЗАРАДЕ

Пореска пријава за годишњи порез на доходак грађана за 2020. годину – подношење до 17. маја 2021. године		99
1	Обвезници годишњег пореза на доходак	99
1.1	Резиденти – обвезници пореза	99
1.2	Нерезиденти – порески обвезници.....	100
2	Неопорезиви износ годишњег дохотка за 2020. годину	100

3 Приходи који се опорезују годишњим порезом на доходак	101
4 Умањивање прихода по основу плаћеног пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање	104
5 Приходи који се НЕ узимају у обзир приликом годишњег опорезивања дохотка	105
6 Доходак за опорезивање	105
7 Пореска основица – лични одбици	105
8 Пореска стопа годишњег пореза на доходак	106
9 Пример обрачуна годишњег пореза	107
10 Подношење пореске пријаве за годишњи порез на доходак грађана	107
11 Уношење података у образац ППДГ-2Р (део 3)	109
12 Плаћање годишњег пореза	113
13 Продужење рока за подношење пореске пријаве	113
14 Казнене одредбе	113
Остваривање и опорезивање прихода од давања у закуп покретних ствари	114
1 Остваривање прихода од давања у закуп покретних ствари	114
2 Елементи пореског третмана прихода од давања покретних ствари у закуп	115
2.1 Пример обрачуна прихода од давања покретних ствари у закуп	116
2.2 Рачуноводствени обухват	116
3 Приход од закупа покретних ствари остварује нерезидент – физичко лице	116
4 Обрачун пореза на приходе које оствари нерезидентно правно лице по основу закупа покретних ствари у Србији	117
4.1 Порез по одбитку на приходе нерезидентних правних лица на име закупа покретних ствари	118
4.2 Порез по решењу на приходе нерезидентних правних лица по основу закупа и подзакупа покретних ствари на територији Републике	119
Прекид радног односа ради одласка у пензију и поновно радно активирање	120
1 Радно ангажовање корисника старосне и превремене старосне пензије	120
1.1 Заснивање радног односа	120
1.2 Пореске обавезе на зараду поново запосленог корисника пензије	121
1.3 Други видови радног ангажовања	123
1.4 Остале напомене	123
2 Радно ангажовање корисника инвалидске пензије	124
3 Радно ангажовање корисника породичне пензије	125
3.1 Радни однос	125
3.2 Обављање уговорних послова ван радног односа и обустава породичне пензије	125
3.3 Остале напомене	126
Кратке теме из области зарада и других примања кроз питања претплатника	127
1 Зараде и накнаде зарада	127
1.1 Порески третман масаже коју послодавац плаћа за све запослене	127
1.2 Привремени и повремени послови: накнада за превоз	127
1.3 Извршење на накнади по уговору о привременим и повременим пословима	128
1.4 Коришћење олакшице из члана 21ж ЗПДГ ако се зарада квалификованог новозапосленог исплаћује у месецу када више нису испуњени услови за коришћење олакшице	129
2 Други приход	129
2.1 Поклон сата пословном партнеру	129
3 Порез на капиталне добитке	130

САДРЖАЈ

3.1 Капитални добитак: опорезивање накнаде коју члан друштва добија услед повлачења удела.....	130
3.2 Капитални добитак: набавна цена у случају конверзије потраживања у основни капитал.....	131
4 Боловање	132
4.1 Боловање ради одржавања трудноће: оснивач друштва	132
4.2 Боловање преко тридесет дана: исплата накнаде на терет РФЗО ако послодавац није исплатио нето зараде осталим запосленима	132
4.3 Породиљско боловање: лице које ради по ауторском уговору.....	133
4.4 Породиљско одсуство: накнада зараде када породилја нема осамнаест месеци претходног стажа.....	133
5 Остала питања.....	134
5.1 Предузетник паушалац: пензионер – доприноси и поново утврђивање висине пензије	134
5.2 Престанак плаћања доприноса у току године	134

Информација: Увећање основне плате запосленима и наставницима који раде са ученицима са сметњама у развоју.....	136
--	------------

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

Одређивање опреме веће вредности – случајеви и услови под којима се покретне ствари из јавне својине могу отуђити непосредном погодбом, испод тржишне цене и без накнаде.....	137
--	------------

1 Осврт на неке новине у Закону о јавним набавкама.....	138
2 Коментар нове Уредбе о одређивању опреме веће вредности	138
2.1 Прибављање и отуђење покретних ствари у јавној својини	139

Неправилности код корисника јавних средстава приликом преузимања обавеза	141
---	------------

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за април 2021. године	144
---	------------

Актуелни статистички подаци на дан 25. 3. 2021. године	148
---	------------

1 Просечна месечна зарада по запосленом.....	148
2 Доприноси за социјално осигурање.....	148
2.1 Стопе доприноса.....	148
2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса	148
2.3 Највиша основица за обрачун доприноса	148
3 Минимална зарада.....	148
4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом	148
5 Индекс потрошачких цена.....	149
6 Законске камате.....	149
6.1 Годишња камата за неблаговремено плаћене јавне приходе.....	149
6.2 Годишња законска затезна камата	149
7 Накнаде трошкова и друга примања запослених	150

Недоумице у вези са применом Уредбе о утврђивању Програма директних давања из буџета Републике Србије привредним субјектима у приватном сектору у циљу ублажавања економских последица проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2

Влада Републике Србије на седници одржаној 11. фебруара донела је Уредбу о утврђивању Програма директних давања из буџета Републике Србије привредним субјектима у приватном сектору у циљу ублажавања економских последица проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 (даље: Уредба), која је објављена у „Службеном гласнику РС” бр. 11/2021 од 12. фебруара 2021. године, а ступила је на снагу наредног дана од дана објављивања, тј. од **13. фебруара 2021. године**. Наведеном уредбом утврђен је Програм директних давања из буџета Републике Србије привредним субјектима у приватном сектору у циљу ублажавања економских последица проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 (даље: Програм).

Коментар Уредбе и Програма објавили смо у броју 3/2021 часописа, у чланку под називом „Нови програм директних давања привредним субјектима”. У вези са применом Програма појавиле су се неке недоумице, које смо настојали да разјаснимо у директној комуникацији са претплатницима, тако да у наставку следи избор њихових питања.

1 Исплата директних давања и коришћење добијених средстава

ПИТАЊЕ: Да ли се прва ковид уплата, која ће бити у априлу, односи на фебруарску или мартовску плату? Ако се прва уплата односи на фебруарску послату пореску пријаву за плате, да ли радницима треба умањити уплату минималца за износ од 16.000, који ћемо у априлу добити од државе?

ОДГОВОР: Исплата бесповратних новчаних средстава је директно давање привредном субјекту, а износ те уплате утврђује се на основу прописаних параметара (броја запослених у одређеном месецу и износа половине основне минималне нето зараде за јануар 2021. године). Другим речима, број запослених за конкретан период (фебруар, март и април) представља обрачунску категорију за потребе утврђивања износа директног давања које ће бити уплаћено у априлу, мају и јуну 2021. године (уз уважавање правила према којем се број запослених умањује за број оних са којима је престао радни однос у одговарајућем периоду).

Суштина је у томе да се добијена бесповратна новчана средства не везују за појединачне запослене, као ни за конкретне зараде, односно обрачунске периоде, што значи да послодавац запосленима обрачунава зараду у складу са општим правилима и уговорима о раду, а добијена средства из буџета користи за исплату укупно обрачунатих зарада (нпр. за март, април и мај, као што сте навели у питању, по сопственом избору). Све то важи уколико привредни субјект испуњава прописане услове и уколико је на прописани начин прихватио давање посебне изјаве о прихватању директних давања.

2 Угоститељи: директна давања + субвенције

ПИТАЊЕ: Да ли угоститељ који по шифри делатности остварује право на бесповратну помоћ за угоститеље има право и да се изјавом преко портала Пореске управе пријави и за директна давања?

них епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 имало НУЛА запослених. У марту је дошло до статусне промене, па привредно друштво у марту има двадесет троје запослених, које је преузело од привредног друштва које се припојило и престало да постоји. Да ли постоје сметње да привредно друштво оствари погодности по Уредби за март и април 2021, које се исплаћују у мају и јуну 2021. године?

ОДГОВОР: Директна давања се не исплаћују за неки месец, него у дефинисаним месецима, а износ који се исплаћује рачуна се на основу броја запослених из пореских пријава ППП-ПД:

- број запослених из ППП-ПД за фебруар – рачуна се износ директног давања које се исплаћује у априлу;
- број запослених из ППП-ПД за март – рачуна се износ директног давања које се исплаћује у мају;
- број запослених из ППП-ПД за април – рачуна се износ директног давања које се исплаћује у јуну.

Дакле, друштво стицалац (у датом случају статусне промене: припајање) у ком је повећан број запослених, који су прешли из друштва које је припојено (и престало да постоји), има право на директна давања и по основу таквог повећања броја запослених, под условом да статусна промена буде реализована најкасније до краја априла 2021. године (што се у конкретном случају из питања и догодило). То значи да ће по основу двадесет троје запослених, за које је поднео ППП-ПД пријаву за обрачунски период март 2021. године, привредни субјект имати право на директно давање у следећем износу: $21 \times 15.450,12 \text{ динара} = 324.452,52 \text{ динара}$.

То давање биће исплаћено у мају. Директно давање поменути привредни субјект прихвата давањем изјаве преко портала Пореске управе (у току априла 2021. године, тачније 1 – 30. 4 2021. године). Аналогно ће бити утврђен и износ директног давања на које привредни субјект има право, које ће бити исплаћено у јуну, уз подношење изјаве о прихватању директних давања у току маја.

10 Исплата камате по основу зајма примљеног од оснивача за ликвидност

ПИТАЊЕ: Да ли ће представљати сметњу то што смо оснивачима исплаћивали камату на позајмице за ликвидност, а у вези са забраном исплате дивиденди ради коришћења нових директних давања?

ОДГОВОР: Према нашем мишљењу, забрана исплате дивиденде не може да се односи на нпр. враћање раније одобрених зајмова или плаћање камате по основу раније примљених зајмова.

Према члану 182. Закона о привредним друштвима, друштво може да изврши исплату добити својим члановима, повраћај додатних уплата, зајма и слично, као и друга плаћања по било ком основу, искључиво у складу са оснивачким актом и одредбама наведеног закона о ограничењима плаћања. Дакле, јасно је да исплата добити није исто што и исплата по основу зајма или исплата камате по основу уговора о зајму.

11 Износ директног давања који се добија по основу новозапосленог лица

ПИТАЊЕ: С једним лицем засновали смо радни однос 12. 3. 2021. године. Да ли имамо право на директно давање за тог новозапосленог и да ли се, у случају да имамо право на директна давања, износ давања утврђује сразмерно броју сати рада које је исти остварио у марту?

ОДГОВОР: За запосленог који је засновао радни однос 12. 3. 2021. године, а за кога ће у пореској пријави за исплату зараде за обрачунски период март 2021. године бити исказана зарада за 112 сати, а не за укупан фонд сати у марту 2021. године (184), послодавац има право на директна давања у пуном износу (15.450,12 динара), а не сразмерно са бројем радних сати. Тај износ директног давања примиће у мају. Наиме, Програмом није прописано утврђивање износа директних давања сразмерно сатима рада у току обрачунског периода, када се ради о запосленима са којима је уговор о раду закључен са пуним радним временом. Једини случај када се запослени не узима као цео број приликом рачунања броја запослених, на основу којег се обрачунава износ директног давања које привредни субјект треба да прими у одређеном месецу, односи се на запослене са непуним радним временом, који приликом рачунања износа директних давања увећавају број запослених сразмерно проценту свог радног ангажовања.

Дакле, запослени који је засновао радни однос у току обрачунског периода, рачуна се као „један запослени” и тако убраја у укупан број запослених, по основу ког ће бити обрачунат износ директног давања који се исплаћује привредном субјекту, под условом да је са поменутим лицем заснован радни однос са пуним радним временом.

ПС

Измена Програма за помоћ угоститељској и туристичкој привреди

У „Службеном гласнику РС” бр. 11 од 12. фебруара 2021. године објављена је Уредба о утврђивању Програма распореда и коришћења субвенција за подршку раду угоститељске и туристичке привреде због потешкоћа у пословању проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, којом се утврђује **Програм распореда и коришћења субвенција за подршку раду угоститељске и туристичке привреде због потешкоћа у пословању проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2** (даље: Програм), који је одштампан уз ту уредбу и чини њен саставни део. Поменута уредба ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС”, односно 13. фебруара 2021. године. На дан ступања на снагу Уредбе престаје да важи Уредба о утврђивању Програма распореда и коришћења субвенција за подршку раду угоститељске и туристичке привреде због потешкоћа у пословању проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 („Сл. гласник РС” бр. 146/20 – даље: стари Програм).

У „Службеном гласнику РС” бр. 23 од 16. марта 2021. године објављена је Уредба о изменама Уредбе о утврђивању Програма распореда и коришћења субвенција за подршку раду угоститељске и туристичке привреде због потешкоћа у пословању проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 (даље: Уредба о измени Програма), која ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС”, односно 17. марта 2021. године

Чланом 1. Уредбе о измени Програма измењени су ставови 4. и 5. у поглављу III Програма, под називом „НАЧИН КОРИШЋЕЊА СРЕДСТАВА”.

У иницијално усвојеном Програму наведена два става била су формулисана на следећи начин:

„Одобрена средства субвенција уплаћиваће се корисницима на посебне наменске динарске рачуне, које ће Министарство финансија – Управа за трезор отворити за те потребе.

Након отварања посебних наменских динарских рачуна, Управа за трезор доставиће Министарству Списак привредних субјеката из одељка 2. став 2. наведеног поглавља Програма, допуњен бројевима тих рачуна ради уплате средстава корисницима.”

Измењени ставови гласе:

„Министарство ће извршити пренос средстава на посебан наменски рачун за подршку у раду угоститељске и туристичке привреде отворен код Министарства финансија – Управе за трезор, са ког рачуна ће се извршити пренос средстава корисницима субвенције на посебне наменске динарске рачуне већ отворене код Министарства финансија – Управе за трезор. Корисницима субвенција који немају отворен посебан наменски динарски рачун, Министарство финансија – Управа за трезор ће, на њихов захтев, отворити посебни наменски динарски рачун за наведену намену.

Након отварања посебних наменских динарских рачуна, Управа за трезор доставиће Министарству Списак привредних субјеката из одељка 2. Услови за доделу бесповратних средстава, став 2. ове главе Програма, допуњен бројевима тих рачуна.”

Чланом 1. Уредбе о измени Програма измењен је и став 3. одељка Програма под називом „3. Исплата бесповратних средстава”.

У иницијално усвојеном Програму тај став био је формулисан на следећи начин:

„Привредни субјект исплаћена средства може искористити закључно са 30. септембром 2021. године, након чега ће наменски рачуни бити затворени, а неискоришћена средства бити пренета у буџет Републике Србије.”

Измењени став гласи:

„Привредни субјект исплаћена средства може да искористити до истека периода од три месеца након исплаћене помоћи, након чега ће наменски рачуни бити затворени, а неискоришћена средства бити пренета у буџет Републике Србије.”

Помоћ туристичким водичима и туристичким пратиоцима

У „Службеном гласнику РС” бр. 23 од 16. марта 2021. године објављена је Уредба о утврђивању програма распореда и коришћења субвенција за подршку раду **туристичких водича и туристичких пратилаца** због потешкоћа у пословању проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, која је ступила на снагу 17. марта 2021. године. Наведеном уредбом утврђује се Програм распореда и коришћења субвенција за подршку раду туристичких водича и туристичких пратилаца због потешкоћа у пословању проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 (даље: Програм), који је одштампан уз ту уредбу и чини њен саставни део.

I Предмет

Програмом се утврђују распоред и коришћење субвенција за подршку раду туристичких водича и туристичких пратилаца због потешкоћа у пословању проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2.

II Циљеви програма

Основни циљеви Програма су:

- 1) очување туристичке индустрије Републике Србије;
- 2) подршка пружаоцима услуга туристичких професија;
- 3) очување запослености у области туризма;
- 4) обезбеђење услова за опоравак и планирање туристичке индустрије за следећу сезону, као покретачког механизма за остале повезане привредне гране.

III Начин коришћења средстава

Средства утврђена Програмом додељују се бесповратно.

Исплату средстава туристичким водичима и туристичким пратиоцима вршиће министарство надлежно за послове туризма (даље: Министарство).

Средства се додељују туристичким водичима и туристичким пратиоцима у висини од 30.900,24 динара по сваком туристичком водичу и туристичком пратиоцу, уплатом на динарски текући рачун у пословним банкама.

1 Право на коришћење бесповратних средстава

Право на коришћење бесповратних средстава имају туристички водичи и туристички пратиоци.

Лице које има положен стручни испит за туристичког водича и за туристичког пратиоца право на бесповратна средства може да оствари само по једном основу.

2 Услови за доделу бесповратних средстава

Право на бесповратна средства могу да остваре туристички водичи и туристички пратиоци који:

- 1) држављани су Републике Србије;
- 2) положили су стручни испит за туристичког водича или туристичког пратиоца у складу са прописима из области туризма;
- 3) до дана ступања на снагу Уредбе испунили су законску обавезу замене легитимације, односно поседују одговарајућу важећу легитимацију;
- 4) нису у радном односу, укључујући и у привредном друштву чији су оснивач или члан, и нису радно ангажовани по основу рада ван радног односа;
- 5) не обављају самостално предузетничку делатност;
- 6) нису корисници права на пензију.

Проверу испуњености услова из става 1. т. 1)–3) наведеног одељка на дан ступања на снагу Уредбе (дакле 17. 3. 2021. године) вршиће Министарство из званичне евиденције туристичких водича и туристичких пратилаца.

Провера испуњености услова из става 1. т. 4)–6) истог одељка на дан ступања на снагу Уредбе (дакле 17. 3. 2021. године) вршиће се на основу података регистрованих у Централном регистру обавезног социјалног осигурања.

Др Маријана Жиравац Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник“

Пословање предузетника адвоката, јавних бележника и извршитеља

Увод

Делатност 69.10 *Правни послови*, прописана Уредбом о класификацији делатности („Сл. гласник РС” бр. 54/2010), обухвата:

- **адвокатске** послове пружања правне помоћи, давање савета и заступање физичких и правних лица пред редовним и посебним судовима, државним органима и другим правним лицима:
- давање савета и заступање у грађанским споровима,
- давање савета и заступање у кривичним, прекршајним и привредним споровима,
- давање савета и заступање у споровима у вези с радним односом и породичним односима;
- консултације и давање савета приликом припреме следећих правних докумената:
- уговора о партнерству, уговора о ортаклуку, о оснивању привредних друштава или сличних докумената везаних за оснивање и рад економских субјеката,
- сачињавање писмена у вези с патентима, жиговима и ауторским правима,
- састављање тужби, жалби, молби, представки, тестамената, изјава, обављање правних послова у име и за рачун физичких и правних лица на основу којих та лица остварују своје право;
- остале правне послове, који обухватају активности: **јавних бележника**, мировних судија, медијатора, истражитеља, вештака, стечајних управника, **извршитеља**, форензичара, заступника за патенте, жигове и трговачке марке.

Из угла рачуноводственог евидентирања пословних трансакција адвоката, јавних бележника и извршитеља нема неких посебних специфичности јер се евидентирање спроводи на уобичајен начин, као и код других врста делатности које су засноване на пружању услуга. При томе, врста пословних књига које се воде зависи од начина опорезивања, тако да:

- паушално опорезиви предузетници воде књигу КПО – „Пословна књига о оствареном промету паушално опорезованих обвезника” у складу са Правилник о пословним књигама и исказивању финансијског резултата по систему простог књи-

говодства („Сл. гласник РС” бр. 140/2004 и 44/2018 – други пропис);

- обвезници који се опорезују по стварном приходу воде књиге по систему двојног књиговодства у складу са одредбама Закона о рачуноводству („Сл. гласник РС” бр. 73/2019).

Стога ће у наставку текста акценат бити стављен на опорезивање наведених делатности.

1 Обављање делатности адвоката

Чланом 5. Закона о адвокатури („Сл. гласник РС” бр. 31/2011 и 24/2012 – Одлука УС РС) прописано је да се право на бављење адвокатуром стиче доношењем одлуке о упису у именик адвоката и полагањем адвокатске заклетве. Приликом уписа адвокат плаћа уписнину. Адвокатура је независна и самостална служба пружања правне помоћи физичким и правним лицима. Пружање правне помоћи обухвата:

- 1) давање усмених и писмених правних савета и мишљења;
- 2) састављање тужби, захтева, предлога, молби, правних лекова, представки и других поднесака;
- 3) састављање уговора, завештања, поравнања, изјава, општих и појединачних аката и других исправа;
- 4) заступање и одбрану физичких и правних лица;
- 5) посредовање у циљу закључења правног посла или мирног решавања спорова и спорних односа;
- 6) обављање других послова правне помоћи у име и за рачун домаћег или страног физичког или правног лица, на основу којих се остварују права или штите слободе и други интереси.

Чланом 21. Закона о адвокатури прописано је да адвокат не сме да се бави пословима који су неспојиви са угледом и независношћу адвокатуре. Адвокат не може да има другу регистровану самосталну делатност. Адвокат нема право да заснива радни однос, осим у адвокатском ортачком друштву, да буде статутарни заступник, директор или председник управног одбора у правном лицу, члан или председник извршног одбора банке, заступник државног капитала, прокуриста или лице које има утврђену забрану конкуренције. Осим тога,

се сматра да је извршен у иностранству, ако би за тај промет постојало право на одбитак претходног пореза да је извршен у Републици. С тим у вези, обвезник ПДВ – има право да ПДВ обрачунат од стране обвезника ПДВ – извршитеља за промет

услуге спровођења извршења (принудно остваривање потраживања од извршних дужника – лица која нису измирила рачуне за утрошену електричну енергију), одбије као претходни порез, под условом да поседује прописану документацију.”

Редакција

Кратке теме из области рачуноводства кроз питања претплатника

Резервисања за неискоришћене годишње одморе

ПИТАЊЕ: Да ли је компанија дужна да на 31. 12. 2020. године обави резервисања за неискоришћене ГО (ГО који се односе на 2020. годину, а биће искоришћени закључно са 30. 6. 2021) на начин 545/404, а затим да приликом коришћења тих ГО или на крају 2021. спроведе књижења која се односе на укидање истих резервисања на начин 404/678, или је књижења потребно спровести на неки други начин?

ОДГОВОР: У складу са чланом 35. Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике, на рачуну 467 – *Обавезе за крајкорочна резервисања* исказују се краткорочна резервисања за трошкове и ризике који се признају и вреднују у складу са МРС 37 и другим релевантним МРС и рачуноводственом политиком.

Према МСФИ за МСП, захтев за резервисање накнаде за неискоришћени годишњи одмор проистиче из чињенице да све што се „заради” у току године треба да представља обавезу (и трошак) године. Међутим, приликом утврђивања да ли постоје основ и потреба за увођењем резервисања треба имати у виду да је преношење дана годишњег одмора из једне године у другу уобичајено и мање-више равномерно. Чак и да није равномерно, епилог поменуте неравномерности је то да се не мења укупан трошак зарада и накнада зарада, него је само у једној години већи трошак накнаде, а у другој већи трошак зараде. Према поменутом контном оквиру, на рачуну 520 исказују се заједно и трошкови зарада и трошкови накнада зарада за дане годишњег одмора (не инсистира се на одвојеном приказивању тих накнада).

С обзиром на наведено, по нашем мишљењу, у већини случајева може се доказати да би резервисање по датом основу било безначајно и да га није неопходно уводити. Уколико пак уводите резервисање, књижи се ставом 549/467.

Укидање резервисања врши се преко рачуна 678 – *Приходи од укидања дуторочних и крајкорочних резервисања*, на којем се исказује укидање неискоришћених дуторочних резервисања задужењем одговарајућих рачуна групе 40 и рачуна 467 – *Обавезе за крајкорочна резервисања*.

Издавање рачуна по основу којих је промет настао у претходној години

ПИТАЊЕ: Треба да префактуришемо режијске трошкове закупцу под јануарским датумом. Датуми промета и датуми фактура на иницијално евидентираним (примљеним) рачунима су децембарски, осим рачуна за потрошњу електричне енергије. Ту је ситуација следећа: обрачунски период је децембар, датум промета 1. 1. 2021, а датум издавања рачуна јануарски такође. На који начин је најисправније књиговодствено евидентирати наведену промену (у 2020. и 2021. години)?

ОДГОВОР: По основу примљеног рачуна за електричну енергију који носи јануарски датум промета (и датум издавања рачуна), а односи се на децембар месец, трошкове свакако морате да евидентирате у децембру 2020, јер том периоду припадају, само што на потражној страни приликом књижења на 31. 12. 2020. не евидентирате рачун 435 (јер је обавеза настала тек 1. 1. 2021), него рачун 490 (513,2709/490). Онда на 1. 1. 2021. књижите 490,2700 / 435.

У јануару, када издајете документ о измени основице (за префактурисане режијске трошкове),

Италији и продаје купцу из Италије у 2020. години. Реекспорт добара не подлеже ПДВ-у. За купљену робу добављач обрачунава ПДВ по стопи од 22% и исказује га на фактури. Како књижити набавку робе? Како исказати потраживање за обрачунати ПДВ на улазној фактури? За обрачунати ПДВ ће порески пуномоћник у Италији тражити повраћај у име привредног друштва д. о. о., с тим што ће повраћај бити реализован у 2021. години.

ОДГОВОР: По фактури инодобављача одмах евидентирате потраживање за рефакцију ПДВ-а из

иностранства на рачуну 224, уколико је извесно да ће се она реализовати у нето износу разлике између ПДВ-а и накнаде заступника. То важи за било коју врсту набавке у иностранству: услугу, залиху или основно средство. Дакле, књижите $136;224 / 436$ (односно 432 ако се ради о добављачу матичном/зависном друштву у иностранству).

С обзиром на то да је место промета (продаје) добара иностранство, у складу са чланом 11. Закона о ПДВ-у на фактури за продају инокупцу не обрачунавате ПДВ.

ПС

Дејан Обренић, дипломирани правник

Пренос делатности предузетника уговором о уступању и расподели имовине за живота

Закон о привредним друштвима предвиђа два начина преноса делатности предузетника – пренос за случај смрти или губитка пословне способности предузетника и пренос делатности на основу расподеле заоставштине за живота.

Питање преласка делатности предузетника с једног физичког лица на друго неретко се јавља у пракси и једнако често изазива недоумице код самих лица која имају правни интерес за тај правни посао. Разлог за те недоумице вероватно може да се пронађе у дисконтинуитету правних норми које су у прошлости уређивале наведени начин обављања привредне делатности, односно различитости правне природе предузетника, као привредног субјекта, али и у невеликом економском значају и релативној краткорочности трајања, које поменути привредни субјекти имају у односу на правни и економски систем као целину. Међутим, и поред мањег економског значаја који предузетништво има у односу на привредна друштва, тај вид привредне делатности заправо је ембрионални облик привређивања не само код нас већ и на глобалном нивоу, па стога и данас има своје место у привредном систему, нарочито када се ради о делатностима у којима је од значаја лакоћа пословања и регистравања, као и одговорност привредника у границама прихватљивог ризика. Зато је природно да се у оквиру обављања делатности предузетника наметне и питање оснивања и престанка те делатности, али и питање преласка делатности с једног лица на

друго како би се обезбедила трајност и континуитет пословања.

Иако наведено питање изазива непознанице у пракси, оно је заправо у довољној мери уређено законским одредбама, тако да само остаје да се овде истакну те законске одредбе и њихова правилна примена. Потребно је најпре скренути пажњу на неке законске одредбе које уређују сам појам предузетника у нашем правном систему. Према Закону о привредним друштвима, предузетник је пословно способно физичко лице које обавља делатност у циљу остваривања прихода, па је као такво регистровано у складу са законом о регистрацији, а региструје се на неодређено или на одређено време. За све обавезе настале у вези са обављањем своје делатности предузетник одговара целокупном имовином, у коју улази и имовина коју стиче у вези са обављањем делатности, при чему та одговорност не престаје брисањем предузетника из одређеног регистра. Предузетник послује и учествује у правном промету под пословним именом које је регистровано у складу са законом о регистрацији, с тим што може да обавља све делатности које нису законом забрањене, за које испуњава прописане услове, укључујући и старе и уметничке занате и послове домаће радиности. Предузетник губи својство предузетника брисањем из Регистра привредних субјеката.

Дакле, јасно је да, према законским одредбама, предузетник није правно лице, већ остаје физич-

или доживотна рента уговорени за уступиоца и његовог брачног друга заједно, па једно од њих умре, уживање или рента припадају у целини другоме до његове смрти, ако нешто друго није уговорено или ако нешто друго не произлази из околности.

Заједничком применом претходно наведених одредби Закона о привредним друштвима и Закона о наслеђивању долази се до већине одговора везаних за прелазак делатности предузетника кроз уговор о уступању и расподелу имовине за живота. Заправо, у том случају обављање предузетничке делатности сматра се само једним сегментом имовине уступиоца, која може бити предмет уступања и расподеле као и било која друга имовина. Тиме се потврђује и природа појма предузетника као неодојива од личности њеног титулара, осим у законом прописаним изузецима.

Знајући да се предузетник постаје регистрацијом у Регистру предузетника, остаје да се помене практични аспект уговорног преласка делатности предузетника. **Како је ту реч о персоналној промени већ регистрованог предузетника, то се и наведена промена региструје као и свака друга, подношењем одговарајућег захтева Агенцији за привредне регистре, уз приложени доказ о извршеној промени. Конкретно, потребно је Агенцији за привредне регистре приложити захтев за промену података на одговарајућем обрасцу и уз њега примерак уговора о уступању и расподели имовине за живота, којим је ранији предузетник, као уступилац, пренео право обављања предузетничке делатности неком од својих потомака или супружнику, као и доказ о уплати административне таксе. Како је приликом солемнизације предметног уговора о уступању и расподели поступајући јавни**

бележник већ утврдио постојање правног основа и могућности за закључење истог, а затим је поучио и упозорио странке на правне последице закључења уговора, као и на одговарајуће законске одредбе, регистратору остаје само да утврди постојање формалних услова и да усвоји захтев за промену података о предузетнику.

Решењем о усвајању наведеног захтева врши се промена података, тако што се уместо података ранијег предузетника уписују подаци новог предузетника, док матични број и ПИБ предузетника остају непромењени, из чега се види континуитет делатности предузетника, као и чињеница да се не ради о брисању једног и оснивању новог привредног субјекта, већ о персоналној измени постојећег предузетника. Ради отклањања сваке сумње да се ради о истом привредном субјекту, надлежни регистратор уписаће у регистрованим подацима предузетника и забележбу података о наставку обављања делатности за живота предузетника на основу конкретног уговора о уступању и расподели имовине за живота између ранијег предузетника, као преносиоца, и садашњег, као примаоца, а све ради упознавања трећих лица са извршеном променом, па самим тим и повећања правне сигурности.

Из свега наведеног произлази да се приликом преноса обављања делатности предузетника на основу уговора о уступању и расподели имовине за живота не ради ни о каквом *sui generis* одвајању предузетничке делатности од личности предузетника, нити о специфичном уговору привредног права, већ напротив – о потврђивању правне природе предузетника као регистрованог делатника и имплементацији раније постојећих одредби Закона о привредним друштвима и Закона о наслеђивању.

ПС

ИНГ-ПРО

Рачун са аспекта Закона о ПДВ-у

Један од најзначајнијих института Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04... и 153/20 – даље: Закон о ПДВ-у) свакако је рачун. Рачун је документ који издаје обвезник ПДВ-а за извршени промет добара и услуга, односно за примљену авансну уплату. Рачун је и документ на основу ког обвезник ПДВ-а којем је извршен промет добара и услуга, односно који је извршио авансно плаћање остварује право на одбитак претходног пореза, ако су, уз то, испуњени и сви остали услови прописани Законом о ПДВ-у.

У складу са одредбом члана 37. став 1. тачка 2) Закона о ПДВ-у обвезник је дужан да издаје рачуне о извршеном промету добара и услуга.

Према одредби члана 42. став 1. Закона о ПДВ-у, обвезник је дужан да изда рачун за сваки промет добара и услуга. У случају пружања временски ограничених или неограничених услуга чије је трајање дуже од годину дана, у складу са ставом 2. истог члана Закона о ПДВ-у обавезно се издаје периодични рачун, с тим што период за који се издаје тај рачун не може да буде дужи од годину дана. Осим тога, обавеза издавања рачуна из члана 42. ст. 1. и 2. Закона о ПДВ-у постоји и ако обвезник наплати накнаду или део накнаде пре него што је извршен промет добара и услуга (авансно плаћање), с тим што се у коначном рачуну одбијају авансна плаћања која садрже ПДВ.

Обвезник може да изда рачун у папирном, односно у електронском облику ако постоји сагласност примаоца да прихвата рачун у електронском облику, осим у случају обавезе издавања рачуна у електронском облику у складу са законом, када сагласност примаоца није потребна. Рачун у папирном облику издаје се у најмање два примерка, од којих један задржава издавалац рачуна, а остали се дају примаоцу добара и услуга, док се рачун у електронском облику издаје као електронски документ у складу са законом. Међутим, обвезник ПДВ-а не издаје рачун за промет добара и услуга за који је решењем утврђена обавеза плаћања ПДВ-а од стране пореског органа. Такође, када обвезник ПДВ-а потражује новчана средства која не представљају накнаду за промет добара и услуга, по том основу не издаје рачун из члана 42. Закона о ПДВ-у.

Чланом 45. Закона о ПДВ-у дато је овлашћење министру финансија да пропише у којим случајевима нема обавезе издавања рачуна и у којим случајевима могу да се изоставе поједини подаци, као и додатна поједностављења приликом издавања рачуна о извршеном промету добара и услуга. На основу поменутог овлашћења министар финансија донео је Правилник о одређивању случајева у којима нема обавезе издавања рачуна и о рачунима код којих се могу изоставити поједини подаци („Сл. гласник РС” бр. 123/2012, 86/2015, 52/2018 и 94/2019 – даље: **Правилник о рачунима**).

1 Рок у којем се издаје ПДВ рачун

Закон о ПДВ-у не садржи експлицитну одредбу којом је прецизиран рок у ком мора да се изда ПДВ рачун. Ипак, с обзиром на то да се ради о рачуну за извршени промет добара или услуга, рачун не може да буде издат пре извршеног промета, односно исти се издаје након извршеног промета. Постоји четири изузетка од тог правила, и то у вези са:

- 1)** временски ограниченим и неограниченим услугама које трају више од годину дана;
- 2)** услугама из члана 5. став 3. тачка 1) Закона о ПДВ-у, укључујући услуге непосредно повезане са тим услугама;
- 3)** услугама техничке подршке приликом коришћења софтвера, хардвера и друге опреме на одређени временски период;
- 4)** прометом добара и услуга уз замену за једнонаменски вредносни ваучер, када је издавалац ваучера уједно и стварни испоручилац добара и услуга.

Осим тога, чланом 28. Правилника о рачунима прописано је да се рачуном на основу којег може да се оствари одбитак претходног пореза не сматра рачун издат пре настанка пореске обавезе.

У случају пружања временски ограничених или неограничених услуга чије је трајање дуже од годину дана, обавезно се издаје периодични рачун, с тим што период за који се издаје тај рачун не може да буде дужи од годину дана.

везе. Дакле, да би ПДВ рачун о извршеном промету добара и услуга био валидан документ за остваривање права на одбитак претходног пореза, мора да буде издат на дан настанка пореске обавезе или после тог дана.

Настанак пореске обавезе означава догађај који доводи до испуњења услова за наплату пореза, односно то је догађај када порески орган по закону стиче право да захтева од пореског обвезника да изврши уплату пореза. Настанак пореске обавезе у Закону о ПДВ-у уређен је одредбама члана 16. Закона о ПДВ-у, у складу са којима пореска обавеза настаје на дан када се најраније изврши једна од следећих радњи:

- 1) промет добара и услуга;
- 2) наплата, односно плаћање – ако је накнада или део накнаде наплаћен, односно плаћен у новцу пре промета добара и услуга;
- 3) издавање рачуна за услуге из члана 5. став 3. тачка 1) Закона о ПДВ-у и услуге непосредно повезане са тим услугама, као и за услуге техничке подршке приликом коришћења софтвера, хардвера и друге опреме на одређени временски период;
- 4) настанак обавезе плаћања царинског дуга приликом увоза добара, а ако те обавезе нема, на дан у којем би настала обавеза плаћања тог дуга.

Не рачунајући увоз добара, када увозник ПДВ плаћа као порески дужник, а не као обвезник ПДВ-а, као и изузетак за услуге из члана 5. став 3. тачка 1) Закона о ПДВ-у, из цитиране одредбе Закона о ПДВ-у произлази да су за настанак пореске обавезе битна два наведена догађаја, при чему се настанак обавезе везује за један од њих који први настане, док је главни догађај, који се најчешће појављује и на основу којег утврђујемо настанак пореске обавезе, дан промета добара и услуга. Дакле, да би се правилно утврдио настанак пореске обавезе, неопходно је да се зна када се, у складу са Законом, сматра да је промет добара извршен, односно када је услуга пружена. Датум промета добара и услуга утврђује се у складу са чл. 14. и 15. Закона о ПДВ-у.

Према члану 14. Закона о ПДВ-у, промет добара сматра се извршеним на дан:

- 1) отпочињања слања или превоза добара примаоцу или трећем лицу, по његовом налогу, ако добра шаље или превози испоручилац, прималац или треће лице по свом налогу;
- 2) преузимања добара од стране примаоца у случају уградње или монтаже добара од стране испоручиоца или, по његовом налогу, трећег лица;

3) преноса права располагања на добрима примаоцу, ако се добро испоручује без отпреме, односно превоза;

4) преноса права располагања на електричној енергији, природном гасу и енергији за грејање, односно хлађење, чија се испорука врши преко преносне, транспортне и дистрибутивне мреже за сврхе даље продаје;

5) читавања стања примљене воде, електричне енергије, природног гаса и енергије за грејање, односно хлађење, које врши испоручилац у циљу обрачуна потрошње.

Према члану 15. Закона о ПДВ-у, услуга се сматра извршеном када је:

- 1) завршено појединачно пружање услуге;
- 2) престао правни однос који је основ пружања услуге – у случају пружања временски ограничених или неограничених услуга, а ако се за пружање услуга издају периодични рачуни, промет услуга сматра се извршеним последњег дана периода за који се издаје рачун.

Дакле, ПДВ рачун о извршеном промету добара и услуга, као документ на основу ког може да се оствари право на одбитак претходног пореза, најраније може да се изда на дан када се сматра да је промет добара, односно услуга извршен или било који дан после тог дана. На пример, ако су добра отпремљена 30. марта 2021. године, најранији датум када може да се изда рачун је 30. март 2021. године или било који други датум после тог дана. У погледу услуга закупа које се наплаћују путем месечних периодичних рачуна најранији дан када периодични рачун може да се изда јесте последњи дан у месецу за који се наплаћује закупнина или било који дан после тог дана.

Постоје два изузетка када рачун може да се изда пре извршеног промета, па је, као такав, валидан за остваривање права на одбитак претходног пореза. Реч је о услугама преноса, уступања и давања на коришћење ауторских и сродних права, патената, лиценци, заштитних знакова и других права интелектуалне својине и услуга непосредно повезаних са тим услугама, као и услугама техничке подршке приликом коришћења софтвера, хардвера и друге опреме на одређени временски период. У складу са чланом 16. став 1. тачка 2а) Закона о ПДВ-у и члана 4а Правилника о рачунима, рачун о наведеним услугама може да се изда и пре извршеног промета.

Кратке теме из области ПДВ-а

1 Право на одбитак претходног пореза по основу набавке путничког аутомобила названог заменским возилом

Претходни порез представља износ ПДВ-а обрачунат у претходној фази промета добара и услуга, односно плаћен при увозу добара, који обвезник може да одбије од ПДВ-а који дугује.

Према одредби члана 28. став 1. Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04... и 153/20 – даље: Закон о ПДВ-у), право на одбитак претходног пореза обвезник може да оствари ако добра набављена у Републици или из увоза, укључујући и набавку опреме, као и објеката за вршење делатности и економски дељивих целина у оквиру тих објеката (даље: објекти за вршење делатности), односно примљене услуге користи или ће их користити за промет добара и услуга:

- 1) који је опорезив ПДВ-ом;
- 2) за који, у складу са чланом 24. наведеног закона, постоји ослобођење од плаћања ПДВ-а;
- 3) који је извршен у иностранству, ако би за тај промет постојало право на одбитак претходног пореза да је извршен у Републици.

У складу са одредбама става 2. истог члана Закона о ПДВ-у право на одбитак претходног пореза обвезник може да оствари ако поседује:

- 1) рачун издат од стране другог обвезника у промету о износу претходног пореза, у складу са поменутим законом;
- 2) документ о извршеном увозу добара у којем је исказан ПДВ и документ којим се потврђује да је исказани ПДВ плаћен приликом увоза.

Одредбама става 3. истог члана Закона о ПДВ-у прописано је да у пореском периоду у којем су испуњени услови из ст. 1. и 2. датог члана обвезник може да одбије претходни порез од дугованог ПДВ-а, и то:

- 1) обрачунати и исказани ПДВ за промет добара и услуга који је или ће му бити извршен од стране другог обвезника у промету;
- 2) ПДВ који је плаћен приликом увоза добара.

Право на одбитак претходног пореза настаје на дан испуњења свих наведених услова. Уз то истиче мо да обвезник може да оствари право на одбитак

претходног пореза у року од пет година од истека године у којој је стекао то право.

Према одредби члана 29. став 1. тачка 1) Закона о ПДВ-у, обвезник нема право на одбитак претходног пореза по основу набавке, производње и увоза путничких аутомобила, мотоцикала, мотоцикала са бочним седиштем, трицикала, четвороцикала, јахти, чамаца и ваздухоплова, објеката за смештај тих добара, резервних делова, горива и потрошног материјала за њихове потребе, изнајмљивања, одржавања, поправки и других услуга које су повезане са коришћењем наведених превозних средстава, као и добара и услуга који су повезани са коришћењем објеката за смештај тих добара.

Одредбама става 2. истог члана Закона о ПДВ-у прописано је да, изузетно од става 1. тачка 1) тог члана, обвезник има право на одбитак претходног пореза ако превозна средства и друга добра користи искључиво за обављање делатности:

- 1) промета и изнајмљивања наведених превозних средстава и других добара;
- 2) превоза лица и добара или обуку возача за управљање наведеним превозним средствима.

У Мишљењу Министарства финансија бр. 011-00-705/2020-04 од 4. фебруара, које се односи на право на одбитак претходног пореза по основу набавке путничког аутомобила названог заменским возилом, наведено је следеће: „Обвезник ПДВ има право на одбитак претходног пореза по основу набавке путничког аутомобила који користи искључиво за обављање делатности изнајмљивања, уз испуњење Законом прописаних услова. Такође, када обвезник ПДВ који обавља делатност изнајмљивања набави путнички аутомобил назван заменским возилом с циљем да закупцима других путничких аутомобила, у периоду спречености употребе тих путничких аутомобила због настанка кvara или штете, обезбеди несметано пружање услуге изнајмљивања, по основу набавке предметног путничког аутомобила (заменског возила) **има право на одбитак претходног пореза у складу са Законом ако га користи искључиво за те потребе, с обзиром на то да и тај путнички аутомобил користи за обављање делатности изнајмљивања.**

и услуга, у смислу тог закона, није извршен приликом преноса целокупне или дела имовине, са или без накнаде, или као улог, ако је стицалац порески обвезник или тим преносом постане порески обвезник и ако продужи да обавља исту делатност. Делом имовине из става 1. тачка 1) наведеног члана, а у складу са одредбом члана 6. став 2. Закона о ПДВ-у, сматра се целина којом се омогућава самостално обављање делатности стицаоца дела имовине. Значи, при преносу целокупне или дела имовине сматра се да стицалац ступа на место преносиоца.

Сагласно одредбама члана 3. став 1. Правилника о утврђивању преноса целокупне или дела имовине, са или без накнаде, или као улог, код којег се сматра да промет добара и услуга није извршен („Сл. гласник РС” бр. 118/12 – даље: Правилник), пренос дела имовине у погледу ког се, у смислу члана 6. став 1. тачка 1) Закона, сматра да промет добара и услуга није извршен јесте пренос дела имовине, као пословне целине којом се омогућава самостално обављање делатности стицаоца тог дела имовине, приликом:

- 1) статусне промене привредног друштва у складу са законом којим се уређују привредна друштва;
- 2) продаје, улагања, односно бестеретног давања;
- 3) наслеђивања.

Пословном целином сматра се целина којом се омогућава самостално обављање делатности стицаоца, **чијим је преносом у моменту преноса онемогућено преносиоцу да обавља ту делатност.**

У Мишљењу Министарства финансија бр. 011-00-12/2021-04 од 25. јануара 2021. године, које се односи на питање испуњености услова за примену члана 6. став 1. тачка 1) Закона о ПДВ-у када обвезнику ПДВ-а – преносиоцу дела имовине није онемогућено да обавља делатност коју је обављао пре тог преноса, наведено је следеће: „У складу са Законом и Правилником, када обвезник ПДВ изврши пренос дела имовине, са или без накнаде, или као улог, сматра се да промет добара и услуга није извршен ако предметни део имовине представља пословну целину чијим преносом се стицаоцу омогућава самостално обављање делатности, а преносиоцу је у моменту преноса онемогућено да обавља ту делатност, уз испуњење прописаних услова: да је стицалац предметног дела имовине обвезник ПДВ, односно да тим преносом постаје обвезник ПДВ и да стицалац имовине наставља да обавља исту делатност коју је обављао преносилац. Међутим, ако неки од наведених услова није испуњен, испорука сваког добра у имовини која се преноси, односно свака услуга која се пружа преносом имовине сматра се посебним прометом у складу са Законом. **Испуњеност услова за примену члана 6. став 1. тачка 1) Закона утврђује се на дан преноса имовине. С тим у вези, с обзиром на то да преносом дела имовине у конкретном случају обвезник ПДВ – преносилац није онемогућен да обавља делатност коју је обављао пре тог преноса, мишљења смо да нису испуњени услови за примени члана 6. став 1. тачка 1) Закона.**”

ПС

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Намен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 900 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За више информација и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Кратке теме из области утврђивања пореза на добит кроз питања претплатника

Плаћање новчане казне (за прекршај) запосленог од стране послодавца

ПИТАЊЕ: Добили смо рачун од „Паук” службе на име радника за уклањање возила по налогу МУП-а. Радник је у том моменту возио службено возило фирме – теретно возило. На рачуну се нигде не помиње назив фирме, већ само име и презиме радника. Да ли имамо право да књижимо тај рачун (иначе је готовински) на трошак фирме и да ли је тај трошак признат у пореском билансу, с обзиром на то да рачун није на фирму, а и у питању је казна?

ОДГОВОР: Према одредби члана 14. став 1. Закона о порезу на доходак грађана, зарадом се, у смислу тог закона, сматрају и примања у облику донова, хартија од вредности, осим акција стечених у поступку својинске трансформације, новчаних потврда, робе, али и примања остварена чињењем или пружањем погодности, опраштањем дуга, као и покривањем расхода обвезника новчаном надокнадом или непосредним плаћањем. Према томе, када је реч о новчаној казни која је изречена запосленом, а износ казне плаћа послодавац, према нашем мишљењу, таква плаћања имају третман зараде и подлежу обавези плаћања пореза и доприноса на зараду.

Плаћање наведене новчане казне и трошкова прекршајног поступка од стране правног лица признаје се као расход у пореском билансу у складу са чланом 9. став 1. Закона о порезу на добит правних лица, с обзиром на то да наведено покривање трошкова запосленом има карактер зараде. Независно од претходно наведеног, подсећамо на то да се, у складу са чланом 7а тачка б) Закона о порезу на добит правних лица, као расход у пореском билансу не признају расходи које је обвезник исказао у билансу успеха по основу новчаних казни и трошкова прекршајног поступка које је надлежни орган изрекао правном лицу. Дакле, новчана казна изречена правном лицу не признаје се као расход у пореском билансу, док се у случају плаћања казне за рачун запосленог, примењују правила која смо претходно навели.

Отпис (обезвређење) финансијског пласмана пријављеног у стечајном поступку

ПИТАЊЕ: Остали дугорочни финансијски пласмани у нашем билансу представљају део признатог потраживања у стечајном поступку. Сада желимо да обезвредимо део тог потраживања који је евидентиран на позицији „Остали дугорочни финансијски пласмани” (рачун 583). Да ли се наведено обезвређење признаје у пореском билансу?

ОДГОВОР: Расходи по основу обезвређења имовине евидентирају се у пословним књигама у оквиру групе 58, сагласно Правилнику о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике. При томе, одредба члана 22в став 1. Закона о порезу на добит правних лица (даље: Закон) не примењује се на обезвређење свих облика имовине чији се негативни ефекти вредносног усклађивања исказују у оквиру рачуна групе 58. Наиме, у оквиру групе рачуна 58 исказују се, поред осталих, и расходи по основу обезвређења потраживања и финансијских пласмана. Међутим, за признавање расхода обезвређења (отписа или исправке вредности) потраживања, укључујући дате авансе и финансијске пласмане, не примењују се услови прописани одредбом члана 22в став 1. Закона, већ одредбама члана 16. Закона. Дакле, с обзиром на то да се ради о отпису финансијског пласмана који је пријављен у стечајном поступку (и признао је потраживање), отпис пласмана јесте порески признат расход.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 413-01-68/2018-04 од 4. 9. 2018. године:

„Уколико обвезник отпише потраживања (укључујући и нефактурисана) која су пријављена у стечајном поступку који је отворен над дужником, а која су претходно била укључена у приходе обвезника, при чему је обвезник (сходно позитивним прописима) покренуо поступак пред надлежним судом ради доказивања основаности дела потраживања (оспореног од стране стечајног управника), сматрамо да се расход исказан по наведеном

ковремени рад (накнада штете). Да ли се тај износ признаје у пореском билансу?

ОДГОВОР: Расход по основу накнаде штете представља расход који је настао услед штетне радње (независно од тога да ли је противправна или није) и обавезе штетника да штету надокнади. Наиме, према члану 185. Закона о облигационим односима (даље: ЗОО), одговорно лице дужно је да успостави стање које је било пре него што је штета настала. Уколико штетник штету не надокнади добровољно, оштећено лице на то може да га принуди судском одлуком. Дакле, надокнађивање штете је законска обавеза штетника, па расход који настане по том основу има карактер издатка који је настао у сврху обављања делатности (у циљу испуњења законске обавезе), а с обзиром на то да Законом није предвиђен другачији начин утврђивања, према нашем мишљењу, признаје се у пореском билансу у складу с општим условима из члана 7. Закона.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-965/2019-04 од 13. 12. 2019. године:

„Према томе, расход који обвезник евидентира у својим пословним књигама по основу исплате новчаног износа другој страни у судском спору, при чему предметна исплата, сагласно позитивним прописима, с тим у вези, закљученом судском поравнању, представља накнаду штете (настале у вези са пословањем обвезника), признаје се у пореском билансу, у складу са чланом 7. став 1. Закона.”

Порески биланс: признавање чланарина у пуном износу

ПИТАЊЕ: Које чланарине се признају у пореском билансу у висини 100% од плаћеног износа, као чланарине прописане законом – Адвокатској комори, Комори извршитеља, Инжењерској комори?

ОДГОВОР: У складу са чланом 15. став 4. Закона о порезу на добит правних лица, чланарине коморама, савезима и удружењима признају се као расход у пореском билансу у износу од највише

0,1% од укупног прихода. Другим речима, чланарине, односно доприноси по основу чланства на добровољној основи у коморама, удружењима и савезима, које су прописане одлукама тих организација, признају се у ограниченом обиму.

С друге стране, чланарине чија је висина прописана законом признају се као расход у износу који је прописан законом (у целини). С тим у вези:

► чланом 32. Закона о адвокатури прописано је да је адвокат дужан да Адвокатској комори плаћа чланарину и друге материјалне обавезе, с тим што ће Комора ускратити продужење важења адвокатске легитимације адвокату који није измирио обавезе из става 1. наведеног члана, у складу са Статутом Адвокатске коморе;

► чланом 504. Закона о извршењу и обезбеђењу прописано је да је јавни извршитељ дужан да плаћа чланарину Комори, која се састоји од непроменљивог дела и дела чија висина зависи од бројности предмета јавног извршитеља, при чему начин одређивања чланарине, начин на који се она плаћа и њену висину подробније прописује Комора;

► чланом 3. Статута Инжењерске коморе Србије прописано је да је Комора организација инжењера грађевинске струке, инжењера електро струке, инжењера машинске струке, инжењера осталих техничких струка, архитеката и просторних планера којима је издата одговарајућа лиценца у складу са Законом о планирању и изградњи (чланом 162. тог закона), а према члану 11. тог статута чланови Коморе имају дужност да уредно плаћају чланарину.

Полазећи од наведених одредби конкретних закона, према којима је чланство у поменутиим коморама услов за обављање делатности, односно обавезно је, по нашем мишљењу, расход по основу чланарине признаје се као расход у пореском билансу, у износу евидентираним у билансу успеха (под претпоставком да чланарина није плаћена у износу вишем од оног који је утврђен одлуком Адвокатске коморе, односно Коморе јавних извршитеља, односно Инжењерске коморе Србије).

ПС

Кратке теме из области ПДВ-а кроз питања претплатника

Продаја меничних бланкета

ПИТАЊЕ: Потребан нам је коментар фактуре за продате меничне бланкете коју је пословна банка издала са напоменом да је ПДВ 0% и уз назнаку да се ради о комисионој продаји.

ОДГОВОР: Што се меница тиче, напомињемо да се пореско ослобођење из члана 25. став 1. тачка б) Закона о ПДВ-у односи на промет новца и капитала у пословању и посредовању у пословању меницама. У конкретном случају реч је о промету меничних бланкета као добара, а не о промету новца и капитала, што значи да пореско ослобођење не може да се примени. Такође, менични бланкет не сматра се хартијом од вредности.

Дакле, промет меничних бланкета опорезује се по општој стопи ПДВ-а од 20%. Према нашем мишљењу, наведено правило примењује се и у случају када меничне бланкете продају банке.

Инодобављач уступа фрижидере продавцу сладоледа без накнаде

ПИТАЊЕ: Добављач из Словеније доставио је привредном друштву из Србије, уз сладолед, три фрижидера који се користе у промету сладоледа, при чему су уговорили да ће након три године коришћења добављач (власник фрижидера) уступити фрижидере фирми из Србије, без икаквих обавеза, што је ових дана и учинио. Објасните нам рачуноводствени и порески аспект наведене трансакције.

ОДГОВОР: У Мишљењу Министарства финансија бр. 011-00-01012/2014-04 од 25. 12. 2014. године наведено је следеће: „Када обвезник ПДВ који се бави производњом млека и прерадом сирева даје на коришћење, без накнаде, лактофризе (расхладне уређаје за млеко) индивидуалним пољопривредним произвођачима од којих откупљује млеко, односно расхладне витрине за чување својих производа купцима који врше даљи промет тих производа, није дужан да по том основу обрачуна ПДВ, с обзиром на то да је реч о активностима које обвезник ПДВ врши у циљу повећања прихода, тј. у пословне сврхе. С тим у вези, у конкретном случа-

ју, давање на коришћење расхладних уређаја, односно расхладних витрина не сматра се прометом услуге без накнаде који се изједначава са прометом услуге уз накнаду у смислу Закона о порезу на додату вредност („Службени гласник РС” бр. 84/04, 86/04 – исправка, 61/05, 61/07, 93/12, 108/13 и 68/14 – др. закон – у даљем тексту: Закон).”

Међутим, у описаном случају више се не ради о коришћењу (туђих) расхладних уређаја, него о преносу својине на обвезника (који продаје сладоледе) без накнаде. У складу са чланом 4. став 4. Закона о ПДВ-у, са прометом добара уз накнаду изједначава се свака друга испорука добара без накнаде. У складу са чланом 18. став 1. Закона о ПДВ-у, приликом промета добара без накнаде основicom се сматра **набавна цена, односно цена коштања тих или сличних добара у моменту промета**. Другим речима, када се право располагања преноси на друго лице, постоји предмет опорезивања. **Имајући виду да до преноса права располагања на фрижидери-ма долази тек након окончања уговора, значи да ће тада настати промет који је предмет опорезивања ПДВ-ом.** У случају када постоји обавеза плаћања ПДВ-а, не постоји предмет опорезивања порезом на пренос апсолутних права нити порезом на поклон.

Претпостављамо да је преносилац опрему већ изамортизовао (јер је морао да предвиди постојање резидуалне вредности фрижидера након истека три године од њиховог давања на коришћење). Та резидуална вредност (коју је утврдио) представља основу за евидентирање опреме на рачуну 023. Основцу по којој ћете уступљене фрижидере евидентирати као опрему можете утврдити и на основу основице која је код преносиоца служила као основица за обрачун амортизације, од које се одузима исправка вредности у протеклим годинама како би се добио износ садашње/неотписане вредности, за који се одобрава рачун 679 – *Остали нејоменути приходи*. У складу са процењеним корисним веком опреме утврдићете и амортизациону стопу за будуће периоде. По нашем мишљењу, уколико претходни подаци нису доступни, нема препрека да вредност опреме утврдите проценом

У случају да порески обвезник установи да пореска пријава коју је поднео Пореској управи садржи грешку или пропуст, дужан је да одмах, а најкасније до истека рока застарелости поднесе пореску пријаву у којој су грешка или пропуст отклоњени, у складу са чланом 40. Закона о пореском поступку и пореској администрацији. Обавеза подношења измењене ПДВ пријаве неупитно постоји у случају када постоји грешка или пропуст у пријављивању ПДВ обавезе (под тим се подразумева и ситуација када обвезник ПДВ-а исказе већи износ претходног пореза од оног на који има право да користи као одбитни). С друге стране, уколико обвезник ПДВ-а није исказао целокупан износ претходног пореза који може да користи као одбитни у одређеном пореском периоду, не постоји обавеза подношења измењене ПДВ пријаве, већ тај износ може да се искористи кроз текућу ПДВ пријаву (у року од пет година од истека године у којој је стекао поменуто право).

Поред тога, измењену пријаву потребно је поднети чак и када је нето ефекат „нула” услед примене механизма обрнуте наплате, када прималац добара или услуга треба да обрачуна ПДВ као порески дужник, уколико ПДВ обавеза није исказана (у одговарајућем периоду). На пример, када обвезник са закашњењем прими рачун/информацију потребан/у за обрачун ПДВ-а применом механизма обрнуте наплате, нпр. у јануару 2021. за промет који је извршен у јулу 2020. године, постоји обавеза подношења измењене ПДВ пријаве, без обзира на то што би крајњи ефекат на обавезу за ПДВ био „нула” уколико обвезник има право да тај исти ПДВ користи као одбитни. Другим речима, обавеза за ПДВ мора да се пријави у периоду у ком је настала обавеза, неvezано од тога да ли ће исказивање те обавезе довести до плаћања ПДВ-а или не.

Пољопривредне услуге које пружа физичко лице – носилац пољопривредног газдинства

ПИТАЊЕ: Као грађевинска фирма купили смо пољопривредно земљиште како бисмо гајили лешнике. Тренутно имамо понуду физичког лица за тракторско подривање земљишта у оквиру припреме земљишта за сејање леске, који је регистрован као носилац пољопривредног газдинства. Које пореске обавезе прате уплату услуге пољопривредном газдинству!

ОДГОВОР: Пољопривредним услугама на које се обрачунава ПДВ надокнада у смислу члана 34. Закона о ПДВ-у сматрају се узгој и размножавање животиња (осим оних које живе у води) и услужне делатности у гајењу усева и засада. То су делатности наведене у Уредби о класификацији делатности, као на пример: узгој крава, бикова, коња, оваца, коза, свиња, живине, **припрема земљишта**, обрада усева и засада, запрашивање, орезивање, пресађивање, жетва, берба и др. Дакле, уколико је фирма која ангажује физичко лице – носиоца пољопривредног газдинства (који није обвезник ПДВ-а) обвезник ПДВ-а, као исплатилац прихода, у обавези је да обрачуна ПДВ надокнаду у износу од 8% на вредност примљених услуга, о чему издаје документ за обрачун (даље: признаница), као и да обрачунату ПДВ надокнаду исплати пољопривредницима у новцу (уплатом на текући рачун или рачун штедње).

Доказом да се ради о физичком лицу уписаном у Регистар пољопривредних газдинстава, који има право на ПДВ надокнаду, сматра се потврда о упису у Регистар пољопривредних газдинстава коју издаје Управа за аграрна плаћања. Према томе, исплатилац прихода требало би да у документацији чува фотокопију потврде да се ради о носиоцу пољопривредног газдинства.

Носиоци пољопривредног газдинства, пољопривредници осигураници и корисници пољопривредне пензије ослобођени су пореза на доходак на приходе од продаје пољопривредних и шумских производа и **услуга**, као и од узгајања и продаје печурака, пчелињег роја (пчела) и пужева, у складу са чланом 85. став 13. Закона о порезу на доходак грађана. То значи да, уз поседовање горенаведеног доказа да се ради о носиоцу пољопривредног газдинства, немате обавезе по основу пореза и доприноса приликом исплате прихода (накнаде) поменутом лицу.

У случају да је поменуто физичко лице – носилац пољопривредног газдинства обвезник ПДВ-а, промет између физичких лица – обвезника ПДВ-а – која се баве делатношћу пољопривреде и шумарства, с једне стране, и правних лица и предузетника, с друге стране, одвија се по свим правилима која важе за правна лица и предузетнике. Дакле, предузетник пољопривредник – обвезник ПДВ-а за промет пољопривредних услуга дужан је да купцу изда ПДВ рачун, а купац, односно корисник услуга није дужан да том приликом плаћа порез на доходак по одбитку, као ни ПДВ надокнаду.

ПС

Кратке теме у вези са исказивањем података у ПОПДВ обрасцу кроз питања претплатника

Повећање основице приликом увоза – шпедитер платио ПДВ

ПИТАЊЕ: Фирма Х, која се бави увозом аутомобила, добила је од шпедитера фактуру на име префактурисања царине јер ЈЦИ из 2019. има измене (накнадно је Царина изменила ЈЦИ – решење је 25. 12. 2020), а како фирма Х није платила у гарантном року, скинули су са банкарске гаранције шпедитера. Да ли фирма Х сме да користи тај ПДВ на основу решења Царине и рачуна шпедитера и да ли сме да се призна трошак с обзиром на то да се измена односи на царину из 2019. год.?

ОДГОВОР: Одредбом члана 21. став 9. Закона о ПДВ-у прописано је да, ако се, у складу са царинским прописима, измени основица за увоз добара која подлежу ПДВ-у, примењују се одредбе тог закона. То значи да се, у случају евентуалног накнадног повећања царинске вредности за добра која су увезена, врши и корекција пореске основице, а самим тим и износа ПДВ-а. У том случају износ повећања основице, тј. вредности увезених добара исказује се у пољу 6.2.2. **Повећање основице врши се на основу решења царинског органа.** Дакле, у пореској пријави за децембар (по датуму решења царинског органа) исказујете податке о повећању основице у пољу 6.2.2.

Уколико обвезник има право на одбитак претходног пореза по основу повећања основице за увезена добра, износ ПДВ-а по том основу исказује у пољу 6.4. С тим у вези, чланом 28. став 2. тачка 2) Закона о ПДВ-у прописано је да право на одбитак претходног пореза обвезник може да оствари ако поседује документ којим се потврђује да је исказани **ПДВ плаћен приликом увоза.** С обзиром на то да је ПДВ плаћен (без обзира на то ко га је платио – ви или шпедитер), имате право на одбитак претходног пореза и то у оном пореском периоду када је ПДВ плаћен. Дакле, ако је ПДВ плаћен у децембру, онда у децембарској пријави исказујете ПДВ на који имате право на одбитак у пољу 6.4, а ако је

плаћен у јануару, онда у децембарској пријави ништа не уписујете у поље 6.4, него ћете износ у том пољу исказати у јануарској пријави.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 430-00-111/2016-04 од 19. 5. 2016. године:

„С тим у вези, обвезник ПДВ који је у јединственој царинској исправи за стављање робе у слободан промет наведен као власник робе (добара), односно као лице које има слична права располагања робом (добрима) која се увози, има право да, уз испуњење осталих услова, **ПДВ плаћен при увозу добара одбије као претходни порез, независно од тога што је, према наводима из предметног захтева, ПДВ за увоз добара платио шпедитер** и што шпедитер потражује плаћени износ ПДВ од инодобављача, а не од обвезника ПДВ који је у јединственој царинској исправи наведен као власник робе (добара), односно као лице које има слична права располагања робом (добрима) која се увози.”

Рекламни материјал изнад 0,25% промета у периоду

ПИТАЊЕ: ДОО по основу давања рекламног материјала (роковници, оловке итд.) има расходе више од 0,25% од укупног промета у одговарајућем пореском периоду, по основу којег би по Правилнику министарства морао да плати ПДВ. У које поље ПОПДВ би требало да се убади тако обрачунат ПДВ?

ОДГОВОР: Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-00766/2019-04 од 10. 6. 2020. године:

„Међутим, ако обвезник ПДВ својим купцима или будућим купцима бесплатно даје рекламни материјал и поклоне мање вредности у укупној вредности већој од 0,25% укупног промета у том пореском периоду, бесплатно давање предметних добара изнад наведене вредности сматра се прометом добара без накнаде за који постоји обавеза обрачунавања и плаћања ПДВ у складу са Законом.”

ма је из 2021. године иако се односе на претходну годину. Да ли треба да мењам ПДВ пријаву јер та одобрења доводе купце у претплату?

ОДГОВОР: Чињеница да се у рачуноводственим евиденцијама након евидентирања накнадно одобрених рабата конто купца доводи у претплату није од утицаја на исказивање смањења пореске основице из угла прописа који се односе на порез на додатну вредност. Из угла рачуноводствене евиденције, на 31. 12. 2020. године треба прекњижити насталу претплату на рачун 439.

Из угла ПДВ-а, меродаван је члан 21. Закона о ПДВ-у, у којем је прописано да, ако се основица накнадно смањи, обвезник који је извршио промет добара и услуга може да измени износ ПДВ-а само ако обвезник којем је извршен промет добара и услуга исправи одбитак претходног ПДВ-а и ако о томе писмено обавести испоручиоца добара и услуга. Измена основице врши се у пореском периоду у којем је наступила измена. Значи, у месецу у којем је издато књижно одобрење износ основице уносите у поље 3.6 обрасца ПОПДВ, а у исто поље уносите и износ ПДВ-а уколико сте у истом месецу примили обавештење од купца да је исправио претходни порез. Уколико купац у неком наредном пореском периоду достави то обавештење, у пореском периоду у којем сте издали књижно одобрење уносите у поље 3.6 само податак о основици, а у том пореском периоду у којем примите обавештење од купца у поље 3.6 уносите износ ПДВ-а. Дакле, уколико сте поступили у складу са правилима о исказивању података о смањењу основице, нема разлога за измене поднесених пореских пријава.

Продаја добара у слободну зону – нису испуњени услови за ослобођење

ПИТАЊЕ: Уколико обвезник ПДВ-а врши продају добара у слободну зону, али до момента обрачуна ПДВ-а не добије потребну повратну информацију (оверену фактуру, решење и сл.), већ у наредном обрачунском периоду, како се евиденти-

ра тај промет у смислу Закона о ПДВ-у и у самом обрасцу ПОПДВ у првом и другом периоду?

ОДГОВОР: За остваривање права на пореско ослобођење обвезник ПДВ-а треба да обезбеди доказе најкасније до момента подношења пореске пријаве. Уколико у моменту подношења пореске пријаве обвезник не би имао све прописане доказе, имао би обавезу обрачуна ПДВ-а. Дакле, поседовање изјаве јесте доказ за остваривање свих промета добара у месецу.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 413-00-956/2010-04 од 23. 4. 2010. године:

„Обвезник ПДВ може да оствари наведено пореско ослобођење у пореском периоду у којем је извршио промет предметних услуга, ако до истека рока за подношење пореске пријаве за тај порески период поседује доказе из члана 7. Правилника, при чему Министарство финансија напомиње да за остваривање предметног пореског ослобођења није од значаја да ли ће корисник зоне дати изјаву из става 1. тачка 3а) овог члана обвезнику ПДВ – пружаоцу услуга на почетку или на крају пореског периода у којем је промет услуга извршен.”

Значи, уколико до подношења пореске пријаве не поседујете доказе за остваривање пореског ослобођења, у пореском периоду у којем нису испуњени услови за пореско ослобођење податке о основици и износу ПДВ-а исказујете у пољу 3.2 обрасца ПОПДВ. Приликом обрачуна износа ПДВ-а користите прерачунасту стопу како бисте израчунали ПДВ који садржи накнада за промет.

У пореском периоду у којем је обвезник стекао право на пореско ослобођење и корекцију обавезе за ПДВ у обрасцу ПОПДВ податке исказује на следећи начин:

- у пољу 1.3 – исказује се накнада за промет добара која се уносе у слободну зону;
- у пољу 3.6 – Смањење основице, односно ПДВ-а – исказује се накнада и ПДВ који су у претходном пореском периоду били исказани у пољу 3.2 (због неиспуњавања услова за примену пореског ослобођења).

ПС

Пореска пријава за годишњи порез на доходак грађана за 2020. годину – подношење до 17. маја 2021. године

Годишњи порез на доходак грађана утврђује се и плаћа у складу са одредбама чл. 87, 88. и 89. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС”, бр. 24/2001... и 153/2020 – даље: **Закон**). **Крајњи рок за подношење пореске пријаве за утврђивање годишњег пореза на доходак грађана за 2020. годину јесте 17. мај 2021. године (пошто 15. мај пада у суботу).** У овом тексту наведени су елементи за утврђивање годишњег пореза на доходак грађана за 2020. годину, уз напомену да годишњи порез на доходак грађана за 2020. годину плаћају физичка лица која су у 2020. години остварила доходак виши од 2.987.424 динара.

1 Обвезници годишњег пореза на доходак

У погледу утврђивања годишњег пореза постоје две групе пореских обвезника. Према члану 87. став 1. Закона о порезу на доходак грађана, годишњи порез на доходак грађана **плаћају физичка лица** која су у календарској години остварила доходак виши од троструког износа просечне годишње зараде по запосленом, исплаћене у Републици у години за коју се утврђује порез, према подацима републичког органа надлежног за послове статистике, и то:

- 1) физичка лица – резиденти за доходак остварен на територији Републике и у другој држави;**
- 2) нерезиденти за доходак остварен на територији Републике.**

1.1 Резиденти – обвезници пореза

Резидент Републике је, према одредбама члана 7. ст. 2. и 3. Закона, физичко лице које испуњава један од следећих услова:

- 1) да на територији Републике има пребивалиште или центар пословних и животних интереса;**
- 2) да на територији Републике непрекидно или са прекидима борава сто осамдесет три или више дана у периоду од дванаест месеци, који почиње или се завршава у односној пореској години.**

Наведени услови за стицање статуса резидента Републике прописани су алтернативно, што значи да је потребно да буде испуњен један од постављених услова да би одређено лице било резидент.

За одређивање борава на територији Републике из наведене тачке 2), **пуним даном борава** у Републици сматраће се и боравак у делу дана, у било ком периоду између 00 и 24 часа, осим дела дана који физичко лице проведе у транзиту кроз Републику.

Закон у члану 7. пружа и следећа одређења у вези са резидентом – обвезником годишњег пореза:

- 1) Физичко лице које у 2020. години није боравило на територији Републике и у њој не испуњава услов да се сматра пореским резидентом по основу тога што на територији Републике Србије има пребивалиште или центар пословних и животних интереса – неће се сматрати резидентом Републике за 2020. пореску годину.**
- 2) Физичко лице које није било резидент у години која претходи години доласка у Републику неће се сматрати резидентом за период пре дана када је први пут ушло на територију Републике, под условом да у периоду године који претходи дану првог уласка на територију Републике не испуњава услов да се сматра резидентом по основу тога што на територији Републике има пребивалиште или центар пословних и животних интереса.**
- 3) Физичко лице које није резидент у години која следи након године у којој је оно коначно напустило Републику неће се сматрати резидентом за период године који следи након дана коначног напуштања територије Републике, под условом да се у том периоду не може сматрати резидентом Републике по основу тога што на територији Републике има пребивалиште или центар пословних и животних интереса.**
- 4) Физичко лице које у моменту првог уласка на територију Републике зна да ће испунити предвиђене критеријуме (наведена два критеријума из члана 7. став 2. Закона) сматраће се резидентом почев од момента када је први пут ушло на територију Републике.**

но правно лице које јесте из јурисдикције са преференцијалним пореским системом):

Ред. бр.	Позиција	Обрачун по пореској стопи од 20%	Обрачун по пореској стопи од 25%
1.	Нето износ уговорене закупнине	50.000	50.000
2.	Формула за преводњење у бруто износ	$H : 0,80$	$H : 0,75$
3.	Бруто износ	62.500	66.667
4.	Стопа пореза по одбитку	20%	25%
5.	Порез по одбитку (ред. бр. 3 x ред. бр. 4)	12.500	16.667
6.	Нето износ за исплату нерезиденту ред. бр. 3 - ред. бр. 5)	50.000	50.000

Обрачунати порез пријављује се преко пореске пријаве ПДПО/С, при чему је рачун за уплату пореза:

- 840-711217843-18 – уколико је прималац прихода нерезидентно правно лице;
- 840-711219843-32 – уколико је прималац прихода нерезидентно правно лице из јурисдикције са преференцијалним пореским системом.

Обрачунати порез по одбитку плаћа се према месту седишта исплатиоца прихода.

4.2 Порез по решењу на приходе нерезидентних правних лица по основу закупа и подзакупа покретних ствари на територији Републике

Према члану 40. ст. 7. ЗПДПЛ, на приходе које оствари нерезидентно правно лице од:

- резидентног правног лица,
- другог нерезидентног правног лица,
- физичког лица, нерезидентног или резидентног, или

➤ отвореног инвестиционог фонда, на територији Републике, **које није дужно да обрачуна, обуставља и плаћа порез по одбитку по основу закупа и подзакупа покретних ствари, порез се плаћа по решењу.** Наиме, у датом случају порез на приходе које оствари нерезидентно правно лице на име закупа и подзакупа покретних ствари на територији Републике утврђује се решењем надлежног пореског органа на основу података из пореске пријаве коју је дужан да поднесе нерезидентни обвезник – прималац прихода. Порез по решењу износи 20%.

Ипак, важно је скренути пажњу и на то да, сходно члану 104. Закона о порезу на доходак грађана, предузетник који води пословне књиге обрачунава и уплаћује порез по одбитку на приходе које остварује правно лице у складу са законом којим се уређује порез на добит правних лица. То практично

значи да предузетник који води пословне књиге има обавезу да на приходе које од њега оствари нерезидентно правно лице из члана 40. ЗПДПЛ обрачуна и плати порез по одбитку.

Садржина пореске пријаве пореза на добит по решењу уређена је Правилником о садржају пореске пријаве за обрачун пореза на добит по решењу на приходе које остварује нерезидентно правно лице („Сл. гласник РС” бр. 100/2015, 111/2015 и 14/2016). Тим правилником прописује се садржај пореске пријаве за обрачун пореза на добит на приходе које нерезидентно правно лице остварује на територији Републике, између осталог и на приходе од закупа и подзакупа покретних ствари на територији Републике остварених од исплатиоца који није дужан да обрачунава, обуставља и плаћа порез по одбитку у складу са Законом.

У складу са наведеним правилником пореска пријава за обрачун пореза на добит на приходе од закупа и подзакупа покретних ствари на територији Републике подноси се на обрасцу ПП КДЗН – *Пореска пријава за порез на добит по решењу*, који је одштампан уз правилник и чини његов саставни део, а подноси се искључиво електронским путем.

Нерезидентно правно лице – прималац прихода подноси пореску пријаву на обрасцу ПП КДЗ преко пореског пуномоћника, у року од тридесет дана од дана остваривања тих прихода, и то пореском органу на општини на чијој територији се налази седиште лица које исплаћује приход, односно седиште пуномоћника. Уз пријаву, поменуто правно лице подноси и уговор о закупу, односно подзакупу, као и осталу документацију неопходну за утврђивање пореске обавезе. На основу пореске пријаве надлежни порески орган решењем утврђује порез у року од петнаест дана, с тим што је порез утврђен решењем надлежног пореског органа порески обвезник дужан да уплати у року од петнаест дана од дана када му је решење достављено.

Изузетно, нерезидентно правно лице подноси пореску пријаву и у случају када, у складу са уговором о избегавању двоструког опорезивања, порез плаћа у држави чији је резидент, уз подношење доказа да нема основа за плаћање пореза у Републици. Уз наведену пријаву нерезидентно правно лице подноси, као прилог, образац потврде о резидентности, оверен од стране надлежног органа друге државе уговорнице чији је резидент, или оверени превод потврде на обрасцу који прописује надлежни орган државе са којом је закључен уговор о избегавању двоструког опорезивања.

Прекид радног односа ради одласка у пензију и поновно радно активирање

Увод

Према одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС” бр. 34/2003, 64/2004 – одлука УС РС, 84/2004 – др. закон, 85/2005, 101/2005 – др. закон, 63/2006 – одлука УС РС, 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 62/2013, 108/2013, 75/2014, 142/2014, 73/2018, 46/2019 – Одлука УС РС и 86/2019 – даље: Закон о ПИО), **право на пензију остварује се после престанка осигурања**. Корисник пензије може поново да „уђе” у осигурање, али између одјаве са осигурања због пензионисања и нове пријаве на осигурање мора да прође најмање један (календарски) дан паузе.

Дакле, да би осигураник остварио право на пензију, а затим наставио да ради, услов је да између одјаве са осигурања због остваривања права на пензију и нове пријаве на осигурање због поновног радног ангажовања постоји најмање један дан паузе.

Након тог једног дана паузе корисници старосне, превремене старосне, инвалидске или породичне пензије могу да се пријаве на стицање поновног својства осигураника у пензијском и инвалидском осигурању. При томе, сходно члану 10. Закона о ПИО, корисници пензија могу да стекну својство осигураника у обавезном пензијском и инвалидском осигурању као:

- 1) запослени,
- 2) лица која самостално обављају делатност (осигураници самосталних делатности) и
- 3) пољопривредници.

Да би корисници пензија стекли својство осигураника – дакле, лица која су осигурана на обавезно социјално осигурање, неопходно је да се за тог пензионера изврши пријава на дан почетка запослења или обављања самосталне или пољопривредне делатности. Својство осигураника утврђује се на основу пријаве на осигурање путем обрасца М, преко Централног регистра обавезног социјалног осигурања, и то у року од три дана од дана стицања својства осигураника. Јединствена пријава (обра-

зац М) подноси се у року од три дана од дана запослења, односно од дана закључења уговора о раду, односно другог уговора о обављању послова.

Корисници пензије који стекну својство осигураника подлежу и обавези плаћања припадајућег порез и доприноса у складу са Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање и Законом о порезу на доходак грађана. Прецизније, наведена лица плаћају порез на остварена примања и допринос за пензијско и инвалидско осигурање. Она по основу својих примања не плаћају допринос за осигурање од незапослености. Међутим, **када је у питању обавеза плаћања доприноса за социјално осигурање на зараду запосленог пензионисаног лица**, постоји битна карактеристика која се односи на плаћање доприноса за здравствено осигурање. Наиме, пошто запослено пензионисано лице испуњава услове за стицање својства осигураника по више основа осигурања, **приоритетни основ осигурања, који искључује друге основе осигурања, за то лице је осигурање по основу запослења**. То је у складу са Законом о здравственом осигурању, што је потврђено мишљењем Министарства здравља бр. 011-00-95/2019-05 од 14. 5. 2019. године, у ком се прецизира следеће: „**Пензионери – осигураници који су засновали радни однос немају више обавезу да изаберу основ осигурања по коме ће бити осигурани, већ у случају заснивања радног односа морају бити осигурани као запослени.**”

Дакле, овде није реч о случају када запослени који је навршио радни век остане у радном односу (члан 175. тачка 2) Закон о раду) без пензионисања, већ о корисницима пензије који по основу различитих облика рада поново стекну својство осигураника.

1 Радно ангажовање корисника старосне и превремене старосне пензије

1.1 Заснивање радног односа

Корисници старосне пензије могу поново да стекну својство осигураника:

- 1) заснивањем радног односа и

ипак условљава обустављање породичне пензије. Конкретно:

1) Сагласно ставу 3. члана 117. Закона, кориснику породичне пензије који стекне својство осигураника по основу члана 11. т. 9) и 10) и члана 12. став 1. тачка 3) Закона обуставља се исплата породичне пензије након утврђивања стажа осигурања за период утврђеног стажа осигурања, односно кориснику породичне пензије који стекне својство осигураника по основу обављања:

➤ привремено-повремених послова по основу којих постане осигураник запослени (члан 11. тачка 9) Закона),

➤ привремених и повремених послова преко оmlадинских задруга које се у смислу Закона сматрају послодавцем, а има навршених двадесет шест година живота, односно без обзира на године живота ако није на школовању (члан 11. тачка 10) Закона), и

➤ уговора о делу, ауторског уговора и других уговора по којима за извршен посао остварује накнаду (члан 12. став 1. тачка 3) Закона),

обуставља се исплата породичне пензије након утврђивања стажа осигурања за период утврђеног стажа осигурања.

2) Сагласно ставу 4. члана 117. Закона, кориснику породичне пензије не обуставља се исплата породичне пензије у случају када је остварио уговорену накнаду на месечном нивоу у износу нижем од најниже основице у осигурању запослених, важеће у моменту уплате доприноса.

У првом наведеном случају породична пензија исплаћује се иако њен корисник обавља уговорне послове, па тек када их заврши и послодавац поднесе пријаву о окончању уговорног посла, Фонд ПИО утврђује, разменом података са Централним регистром, да ли је корисник породичне пензије стекао услове за остваривање стажа осигурања. Дакле кориснику породичне пензије у наведеним случајевима право на породичну пензију не престаје, већ се обуставља исплата, и то након утврђивања стажа осигурања за период утврђеног стажа осигурања.

У другом случају, према ставу 4. члана 117. Закона, јасно је прописано да се породична пензија не обуставља ако је накнада за уговорне послове ван радног односа исплаћена у износу нижем од најниже основице у осигурању запослених, важеће у моменту уплате доприноса. Конкретно, у току календарске 2021. године у примени је најнижа ме-

сечна основица доприноса од 28.402,00 динара, што значи:

1) ако је са корисником породичне пензије уговорена и исплаћена месечна накнада за обављање, на пример, уговора о делу у износу мањем од (брuto) 28.402,00 динара, њему се неће обуставити породична пензија, али му се неће ни утврђивати стаж осигурања за период обављања уговорних послова;

2) ако је са корисником породичне пензије уговорена и исплаћена месечна накнада за обављање, на пример, уговора о делу у износу већем од (брuto) 28.402,00 динара, њему ће се обуставити породична пензија док обавља те уговорне послове, док Фонд ПИО не добије податке од Централног регистра да је поменуто лице одјављено са обављања уговорних послова, с тим што ће му се након завршетка уговорних послова утврдити стаж осигурања за период обављања уговорних послова, пошто му је допринос за ПИО на уговорену накнаду плаћен на основицу вишу од најниже законске основице доприноса.

Навели смо да најнижа основица месечно у 2021. години износи 28.402,00 динара, што значи да се у случају обављања уговорних послова у времену краћем од целог месеца, као упоредна величина примењује сразмерни износ месечне најниже основице, утврђене сразмерно за број дана у месецу када су обављани уговорни послови од стране корисника породичне пензије, у односу на пун месечни фонд дана.

3.3 Остале напомене

Уз наведене законске одредбе о радном ангажовању корисника породичне пензије, потребно је напоменути и следеће (ст. 5. и 6. члана 117. Закона и ПИО):

1) Ако се исплата породичне пензије обустави или ако право које припада поједином члану породице мирује, породична пензија се не одређује поново.

2) Ако се кориснику породичне пензије због запослења, односно обављања делатности по основу које је обавезно осигуран не исплаћује породична пензија која му припада, осталим члановима уже породице исплаћује се за то време породична пензија у висини која се одређује као да корисник пензије нема право на породичну пензију.

Кратке теме из области зарада и других примања кроз питања претплатника

1 Зараде и накнаде зарада

1.1 Порески третман масаже коју послодавац плаћа за све запослене

ПИТАЊЕ: Који је порески третман услуге масаже коју послодавац плаћа за запослене? Запослени раде све време за рачунаром и послодавац би једном месечно плаћао козметичком салону услуге релакс масаже за своје запослене ради рекреације, односно очувања здравља?

ОДГОВОР: До краја 2018. године послодавци су издвајали средства за рекреацију запослених, као што су одласци на базен, масажу, у бању, за закуп спортских терена, сала и слично, са циљем смањења замора и стреса запослених, па су по датом основу били дужни да обрачунају порез на зараде и доприносе у складу са општим правилима. Међутим, једна од значајних измена Закона о порезу на доходак грађана (Закон), која је у примени од 1. јануара 2019. године, јесте прописивање ослобођења од пореза на зараде на издатке послодавца за организовање рекреативних и тимбилдинг активности за запослене (члан 18а Закона).

Дакле, уколико испуњавате услове прописане Правилником о остваривању права на пореско ослобођење по основу организовања рекреације, спортских догађаја и активности за запослене, издаци за масажу свих запослених сматрају се примањима запослених по основу којих послодавац није у обавези да обрачуна порез и доприносе (евидентирате на рачуну 529), при чему је тако настали расход признат у пореском билансу у складу са чланом 9. став 2. Закона о порезу на добит правних лица (значи, у периоду када је исплаћен).

Према члану 3. став 1. Правилника, пореско ослобођење за примања по основу накнаде трошкова колективне рекреације запослених може да се оствари ако су кумулативно испуњени следећи услови:

1) општим актом послодавца уређено је право на рекреацију запослених тако да се врши накнада трошкова по том основу;

2) колективна рекреација запослених доступна је свим запосленима под истим условима, односно исте је врсте, квалитета и обима за све запослене;

3) таква накнада трошкова документована је тако да могу да се утврде врста и висина трошкова;

4) накнада трошкова колективне рекреације запослених обавља се директним плаћањем на рачун добављача.

У чланку „Остваривање права на пореско ослобођење по основу организовања рекреације, спортских догађаја и активности за запослене”, који је објављен у броју 9/2019, детаљније смо се бавили применом поменутог правилника као условом за остваривање ослобођења из члана 18а Закона.

1.2 Привремени и повремени послови: накнада за превоз

ПИТАЊЕ: Да ли се на уговорену накнаду по основу уговора о ПП пословима (закљученим директно са незапосленим лицем) додаје износ трошкова доласка и одласка са посла, па се онда обрачунава износ пореза и доприноса на укупно?

ОДГОВОР: У складу са чланом 18. став 4. Закона о порезу на доходак грађана (ЗПДГ) не плаћа се порез на зараде на примања из става 1. т. 1)–5) наведеног члана, која остварују лица која нису у радном односу, али за свој рад остварују приходе за које су обвезници пореза на зараду у смислу поменутог закона. Дакле, с обзиром на то да се зарадом, у смислу истог закона, сматрају и уговорена накнада и друга примања која се остварују обављањем привремених и повремених послова на основу уговора закљученог непосредно са послодавцем (како је прописано чланом 13. став 2. ЗПДГ), уколико послодавац лицу које је ангажовано по основу уговора о ПП пословима (при чему је уговор закључен са незапосленим лицем директно) исплати накнаду за превоз до неопорезивог износа прописаног у члану 18. став 1. тачка 1) ЗПДГ, **на тај износ не плаћа порез.**

Што се тиче обрачуна доприноса, тај неопорезиви износ накнаде трошкова превоза не одузима се од уговорене накнаде, па се доприноси обрачунавају на укупан уговорени износ (накнада за рад + накнада за превоз).

плаћа исплатилац прихода у току текуће године на прописаном обрасцу може да поднесе захтев за престанак обавезе плаћања доприноса по основу будуће уговорене накнаде у тој години, када основица доприноса који су плаћени по основу уговорене накнаде, заједно са основицама доприноса који су плаћени по другим основима, достигне износ процењене највише годишње основице доприноса. Поступак остваривања наведеног права, поред наведених одредби Закона, ближе је уређен Правилником о условима, поступку и начину повраћања више плаћеног доприноса за обавезно социјално осигурање и престанку обавезе плаћања доприноса по основу уговорене накнаде у текућој години.

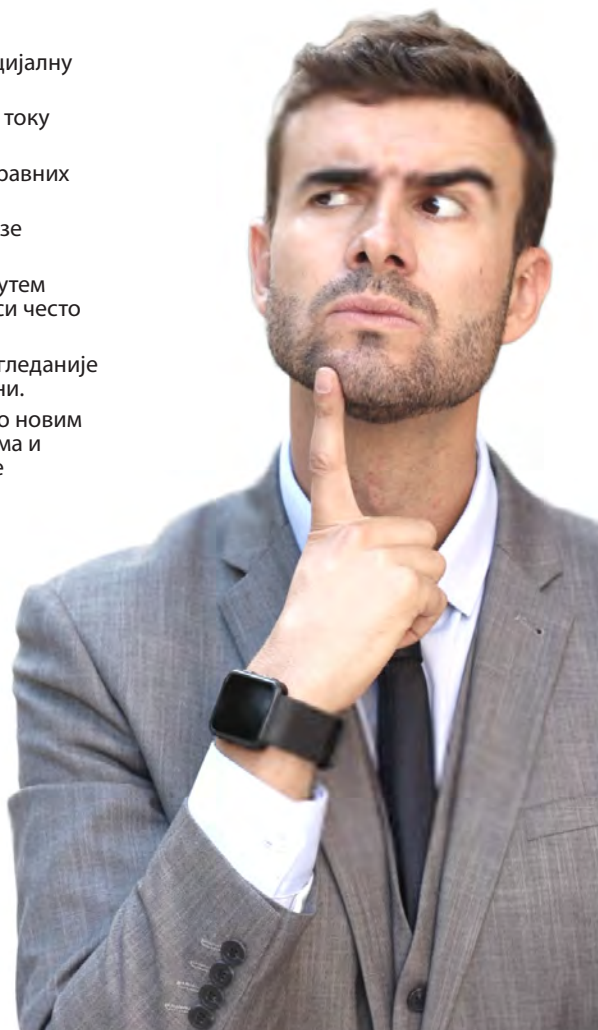
Наведено право обвезник доприноса остварује код надлежне организационе јединице Републич-

ког фонда за ПИО, која на основу поднетог захтева обвезника, уколико су испуњени прописани услови, доноси решење о престанку обавезе плаћања доприноса по основу будуће уговорене накнаде у току текуће године. Када обвезник доприноса добије наведено решење, доставља га исплатиоцу уговорене накнаде ради престанка обрачуна и плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање на будуће уговорене накнаде у текућој години. На пример, ако је обвезник доприноса добио наведено решење Републичког фонда за ПИО које носи датум 12. 9. 2020. године, то значи да су испуњени услови за престанак обавезе плаћања доприноса по основу будуће уговорене накнаде коју обвезник доприноса оствари од дана доношења наведеног решења (тј. од 12. 9. 2020) до 31. 12. 2020. године. **ПС**

Зашто баш **PROPI.SI.NET?**

- ▶ Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- ▶ Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- ▶ Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- ▶ Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- ▶ Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- ▶ Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- ▶ Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- ▶ Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- ▶ Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- ▶ Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- ▶ Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- ▶ Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институцијама.
- ▶ Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

Информација: Увећање основне плате запосленима и наставницима који раде са ученицима са сметњама у развоју

Влада Републике Србије донела је Уредбу о изменама и допунама Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Сл. гласник РС” бр. 19/2021 – даље: Измена Уредбе), којом је прецизирано увећање плата за запослене и наставнике у основним и средњим школама који раде са ученицима са сметњама у развоју.

Конкретно, иновираним одредбама у члану 3. тачке 1) и 2) Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Сл. гласник РС” бр. 44/2001... и 19/2021 – даље: Уредба) прецизирано је следеће:

1) У основним школама коефицијенти за обрачун и исплату плата повећавају се:

- запосленом у школи за ученике са сметњама у развоју – 10%;
- наставнику у редовној школи за рад у одељењу које је формирано само за ученике са сметњама у развоју, у којем сви ученици стичу образовање по индивидуалном образовном плану 1 (ИОП1) и по индивидуалном образовном плану 2 (ИОП2) – 10%.

2) У средњим школама коефицијенти за обрачун и исплату плата повећавају се:

- запосленом у школи за ученике са сметњама у развоју – 10%;
- наставнику у редовној школи за рад у одељењу које је формирано само за ученике са сметњама у развоју, у којем сви ученици стичу образовање по индивидуалном образовном плану 1 (ИОП1) и по индивидуалном образовном плану 2 (ИОП2) – 10%.

У свим наведеним случајевима основни коефицијенти за обрачун плате (основне плате) наведеним лицима увећавају се за 10%. **На пример:**

Наставник (у основној или средњој школи) – VII степен:

- основни коефицијент 17,32;
- за рад у одељењу са ученицима са сметњама у развоју + 10%.

Укупан коефицијент (17,32 + 0,732) 19,052

- основица за обрачун плате нето 3.582,58 дин.;

- основна нето плата (18,01 x 3.582,58) 68.255,31 дин.

Док сви запослени у школи за ученике са сметњама у развоју остварују право на увећање од 10%, услов за обрачун увећања основне плате наставника за 10% јесте:

- да ради у редовној школи;
- да ради у одељењу које је формирано само за ученике са сметњама у развоју;
- у којем сви ученици стичу образовање по индивидуалном образовном плану 1 (ИОП1) и по индивидуалном образовном плану 2 (ИОП2).

Поводом поменутог захтева потребно је подсетити на то да се од наставника захтева да раде у складу са Правилником о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Сл. гласник РС” бр. 74/2018 – даље: Правилник). Тим правилником ближе се дефинише да се индивидуални образовни план (даље: ИОП) израђује и спроводи према образовним потребама ученика, па може да буде:

- 1) ИОП1** – прилагођени програм наставе и учења којим се планира циљ пружања подршке, прилагођавање и обогаћивање простора и услова у којима се учи, прилагођавање метода рада, уџбеника и наставних средстава током образовно-васпитног процеса, односно активности у васпитној групи, њихов распоред, као и лица која пружају подршку;
- 2) ИОП2** – измењени програм наставе и учења којим се, осим садржаја из ИОП1, планира прилагођавање исхода образовања и васпитања и прилагођавање садржаја за један, више или за све предмете.

Дакле, само за рад у одељењима за ученике са сметњама у развоју, у којима сви ученици стичу образовање по ИОП1 и ИОП2, наставници остварују право на увећање основног коефицијента за плату од 10%.

Увећање плате наведеним запосленима и наставницима од 10% примењује се на обрачун и исплату плата почев од плате за март 2021. године.

Мр Јован Чанак

Одређивање опреме веће вредности – случајеви и услови под којима се покретне ствари из јавне својине могу отуђити непосредном погодбом, испод тржишне цене и без накнаде

Увод

Влада Републике Србије на основу члана 27. ст. 8. и члана 33. ст. 4. и 6. Закона о јавној својини („Сл. гласник РС” бр. 72/2011... и 95/2018) донела је Уредбу о одређивању опреме веће вредности и утврђивању случајева и услова под којима се покретне ствари из јавне својине могу отуђити непосредном погодбом, испод тржишне цене, односно без накнаде. Уредба је објављена у „Службеном гласнику РС” бр. 156 од 25. децембра 2020. године (даље: **Уредба о одређивању опреме веће вредности**). Опрема веће вредности о којој је овде реч, сагласно чл. 27. ст. 2. Закона о јавној својини, представља ону опрему која је у својини Републике Србије за потребе државних органа и организација. Доношењем нове уредбе стављена је ван снаге Уредба о одређивању опреме веће вредности и утврђивању случајева и услова под којима се покретне ствари из јавне својине могу утврђивати непосредном погодбом („Сл. гласник РС” бр. 53/2012).

Одредбе члана 1. из претходне и сада важеће Уредбе о одређивању опреме веће вредности:

Члан 1. претходне уредбе („Сл. гласник РС” бр. 53/2012)	Члан 1. важеће уредбе („Сл. гласник РС” бр. 156/2020)
Опремом веће вредности, у смислу члана 27. став 2. Закона о јавној својини („Сл. гласник РС” бр. 72/11), сматра се опрема чија појединачна вредност прелази доњи гранични износ набавке мале вредности утврђене законом.	Опремом веће вредности, у смислу члана 27. став 2. Закона о јавној својини („Сл. гласник РС” бр. 72/11, 88/13, 105/14, 104/16 – др. закон, 108/16, 113/17 и 95/18), сматра се опрема чија појединачна вредност прелази износ од 1.000.000 динара.

Према претходној уредби, а сходно члану 27. ст. 2. Закона о јавној својини („Сл. гласник РС” бр. 72/11), важећи закон на који се позива Уредба по питању тумачења шта се сматра опремом веће вредности јесте Закон о јавним набавкама („Сл. гласник РС” бр. 116/2008). Према члану 23. ст. 1.

наведеног закона, јавна набавка мале вредности у смислу тог закона јесте набавка истоврсних добара, услуга или радова чија је процењена вредност на годишњем нивоу нижа од вредности одређене у закону којим се уређује годишњи буџет Републике Србије. Тако је у периоду од доношења Закона о буџету Републике Србије за 2011. годину („Сл. гласник РС” бр. 101/2010 и 78/2011) сходно члану 37. ст. 2. прописано да се набавком мале вредности, у смислу Закона о јавним набавкама, сматра набавка чија је процењена вредност од 318.000,00 до 3.175.000,00 динара. То значи да се опремом веће вредности сматрао доњи гранични износ мале вредности набавке који је дефинисан у Закону о буџету Републике Србије за 2011. годину, а то је износ који је изнад 318.000,00 динара.

Доношењем новог Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС” бр. 124/2012), који је ступио на снагу 1. априла 2013. године, мала вредност набавке дефинише се тим законом, а не више Законом о буџету Републике Србије. То значи да је вредност мале набавке дефинисана чланом 39. Закона о јавним набавкама, при чему је јавна набавка мале вредности у смислу тог закона набавка истоврсних добара, услуга или радова чија је укупна процењена вредност на годишњем нивоу нижа од 3.000.000,00 динара. Дакле, приликом одређивања веће вредности опреме сматрамо да је то она вредност која није прелазила 3.000.000,00 динара. Ни у изменама и допунама наведеног Закона („Сл. гласник РС” бр. 14/2015), које су ступиле на снагу 12. 2. 2015. године, нису се мењале одредбе члана 39, тако да је то иста формулација која је претходно поменута, што значи да се опремом веће вредности сматра опрема чији је износ вредности мале набавке нижи од 3.000.000,00 динара.

Следеће измене и допуне Закона о јавним набавкама објављене су у „Службеном гласнику РС” бр. 68/2015, који је ступио на снагу 12. 8. 2015. године.

надметања и прикупљања писмених понуда („Сл. гласник РС” бр. 16/2018). У тој уредби (треће поглавље: *Давање ствари у јавној својини у закуп*) чланом 16. прописано је следеће: „На давање у закуп покретних ствари у јавној својини сходно се примењују одредбе ове уредбе које се односе на давање у закуп непокретности. Покретне ствари у јавној својини могу се дати у закуп, полазећи од тржишне вредности које утврђује надлежни порески орган, лиценцирани проценитељ, односно вештак.”

Давању у закуп ствари (непокретности и покретних ствари) у јавној својини посвећен је чланак под називом „Давање у закуп ствари у јавној својини”, објављен у броју 11/2020 (стр. 159–168).

Закључак

Процењивање опреме веће вредности, као што се претходно могло видети, било је првобитно уређено Уредбом из 2012. године („Сл. гласник РС” бр. 53/2012), која је ступила на снагу 1. јуна 2012. годи-

не. Међутим, та уредба у вези са наведеном проценом није дефинисала износ опреме веће вредности, већ нас је упућивала на кровне законе: Закон о јавној својини, Закон о јавним набавкама и Закон о буџету Републике Србије.

Након тога, процењивање опреме веће вредности обављало се само на основу Закона о јавним набавкама, у којем постоје одредбе о томе шта представља јавна набавка мале вредности. Поменута правила примењивала су се све до доношења и ступања на снагу новог Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС” бр. 91/2019), чија је примена почела од 1. 7. 2020. године. Новост у том закону је то што више не постоји одредба која прописује износ набавке мале вредности. Да би могла да се обавља процењивање опреме веће вредности, било је сасвим оправдано да се донесе нова Уредба о одређивању опреме веће вредности, која је у примени од 1. 1. 2021. године, с обзиром на то да у претходној уредби није био утврђен износ опреме веће вредности.

ПС

Неправилности код корисника јавних средстава приликом преузимања обавеза

У овом тексту кроз примере су приказане најчешће неправилности које су уочене код корисника јавних средстава приликом преузимања обавеза.

Законом о буџетском систему („Сл. гласник РС” бр. 54/09... и 149/20 – даље: Закон) прописана је одговорност за преузете обавезе, као и управљање преузетим обавезама. Према Закону, преузимање обавеза представља ангажовање средстава од стране корисника буџетских средстава и корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање по основу правног акта, за која се у момен-ту ангажовања очекује да представљају готовински трошак непосредно или у будућности.

Обавезе које преузимају директни, односно индиректни корисници буџетских средстава и корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање морају да одговарају **апропријацији која им је одобрена за ту намену у тој буџетској години**, што је прописано чланом 54. став 1. Закона, осим у случају кад преузимају обавезе по уговору који се односи на капиталне издатке и захтева плаћање у више година на основу предлога министарства надлежног за послове финансија, односно органа надлежног за послове финансија, уз сагласност Владе, надлежног извршног органа локалне власти, односно управног одбора организације за обавезно социјално осигурање за обавезе које се финансирају из средстава обавезног социјалног осигурања.

У другом случају корисници могу да преузму обавезе по уговору само за капиталне пројекте у складу са предвиђеним средствима из прегледа планираних капиталних издатака буџетских корисника за текућу и наредне две буџетске године у општем делу буџета за текућу годину, односно финансијском плану организације за обавезно социјално осигурање, укључујући и потребна средства до завршетка капиталних пројеката, односно након три фискалне године. То ограничење не примењује се на преузимање обавеза ради подстицања инвестиција у привреди у складу са законом који

уређује улагања и законом који уређује опште услове и поступак контроле државне помоћи, у оквиру обима средстава исказаног за текућу и наредне две буџетске године у општем делу буџета за текућу годину, укључујући и потребна средства након три фискалне године. Изузетно, директни односно индиректни корисници буџетских средстава и корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање расходе за запослене, пензије, енергетске услуге, услуге комуникације, комуналне услуге и расходе за закуп имовине и опреме планирају до износа који доспева на плаћање у текућој буџетској години.

Горенаведено ограничење члана не примењује се на преузимање обавеза за подстицаје у пољопривреди и руралном развоју из ИПАРД 2 програма у складу са Законом о потврђивању Оквирног споразума између Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) („Сл. гласник РС – Међународни уговори” бр. 19/14), секторским споразумом између Владе Републике Србије и Европске комисије о механизмима примене финансијске помоћи Уније Републици Србији у оквиру инструмента за претприступну помоћ у области подршке пољопривреди и руралном развоју (ИПАРД), као и законом који уређује пољопривреду и рурални развој у оквиру обима средстава исказаних за текућу и наредне две буџетске године у општем делу буџета за текућу годину, укључујући и потребна средства након три фискалне године.

Обавезе преузете у складу са одобреним апропријацијама, а неизвршене у току године, преносе се и имају статус преузетих обавеза, па се у наредној буџетској години извршавају на терет одобрених апропријација за ту буџетску годину.

Преузете обавезе морају да буду извршене искључиво на принципу готовинске основе са кон-

супротно наведеним одредаба члана 71. ставови 1. и 2, члана 56. став 2. и члана 58. став 2. Закона одговорно лице чини прекршај из члана 103. став 1. тачка 4) Закона.

Пример 3

На књиговодственој картици евидентирана су плаћања по рачунима из којих се види да рачуни нису плаћани у укупном фактурисаном износу. За те рачуне нису пружени на увид налози за плаћање, тако да не може да се утврди да ли је плаћање извршено како је евидентирано у књиговодственој евиденцији, јер евиденција није формирана на бази веродостојне документације.

Плаћањем обавеза на наведени начин поступљено је супротно одредбама члана 58. став 2. Закона, којима је прописано да правни основ у складу са законом и износ преузетих обавеза, који проистичу из изворне рачуноводствене документације, морају да буду сачињени и потврђени у писаној форми пре плаћања обавезе.

Подсетник: Законом је прописана одговорност за преузете обавезе, као и управљање преузетим обавезама. Решењем буџетске инспекције налаже се повраћај средстава у износу у којем је плаћена обавеза супротно одредбама Закона.

Одредбама члана 71. ставови 1. и 2. Закона прописано је да је функционер, односно руководилац директног односно индиректног корисника буџетских средстава одговоран за преузимање обавеза, њихову верификацију, издавање налога за плаћање које треба извршити из средстава органа којим руководи и издавања налога за уплату средстава која припадају буџету, као и за закониту, наменску, економичну и ефикасну употребу буџетских апропријација.

Одредбама члана 56. став 2. Закона прописано је да корисници буџетских средстава преузимају обавезе на основу писаног уговора или другог правног акта.

Одредбама члана 58. ставови 1. и 2. Закона прописано је да се расход и издатак из буџета заснивају на рачуноводственој документацији, а да правни основ у складу са законом и износ преузетих обавеза, који проистичу из изворне рачуноводствене документације, морају да буду сачињени и потврђени у писаној форми пре плаћања обавезе.

Повредом претходно наведених одредаба чл. 71. ставови 1. и 2, чл. 56. став 2. и чл. 58. ставови 1. и 2. Закона одговорно лице чини прекршај из члана 103. став 1. тачка 4) Закона.

Одредбама члана 103. став 1. тачка 4) Закона прописано је да ће се за дате прекршаје одговорно лице корисника буџетских средстава, одговорно лице корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање или друго одговорно лице казнити новчаном казном од 10.000 до 2.000.000 динара. Пропуштањем своје дужности, која је установљена наведеним одредбама, зависно од неправилности, одговорно лице може и кривично да одговара сходно одредбама Кривичног законика („Сл. гласник РС” бр. 85/2005... и 94/2016).

Кривичним закоником, чланом 362а, утврђена је одговорност за ненаменско коришћење буџетских средстава, тј. да ће се одговорно лице корисника буџетских средстава или одговорно лице у организацији обавезног социјалног осигурања које створи обавезе или на терет рачуна буџета одобри плаћање расхода и издатака преко износа од милион динара у односу на износ утврђен буџетом, финансијским планом или актом Владе којим се утврђује износ средстава позајмице, казнити новчаном казном или затвором до једне године.

Одредбама члана 234а Кривичног законика прописано је да ће се затвором од шест месеци до пет година казнити одговорно или службено лице код наручиоца јавне набавке које искоришћавањем свог положаја или овлашћења, односно прекорачењем граница свог овлашћења или невршењем своје дужности крши закон или друге прописе у јавним набавкама и тиме проузрокује штету јавним средствима, а уколико је дело учињено у вези са јавном набавком чија вредност прелази износ од сто педесет милиона динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.

Такође, одредбама члана 154. Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС” бр. 91/2019) утврђена је обавеза наручиоца да контролише извршење уговора о јавној набавци, а како уговор о јавној набавци потписује одговорно лице наручиоца, тиме је утврђена и одговорност за реализацију уговора. Важно је истаћи и да је одредбама члана 236. став 1. тачка 14) наведеног закона прописано да ће се новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казнити за прекршај наручилац ако врши измене закљученог уговора о јавној набавци супротно одредбама тог закона (чл. 155–161). Ставом 2. истог члана прописано је да ће се за прекршај из става 1. тог члана казнити и одговорно лице наручиоца новчаном казном од 30.000 до 80.000 динара. Захтев за покретање прекршајног поступка подноси се надлежном суду за прекршаје.

Календар пореских и других обавеза за април 2021. године

Закон о акцизама			
Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе			
Опис	Период	Рок	Основ
Достављање податка о залихама одређених нискоалкохолних пића на последњи дан у месецу	1. 3 – 31. 3. 2021.	10. 4. 2021.	Произвођачи нискоалкохолних пића који на дан 31. децембра 2015. године имају произведена нискоалкохолна пића која садрже више од 1,2% вол алкохола, а највише до 5% вол алкохола, дужни су да надлежној организационој јединици Пореске управе достављају податак о стању залиха нискоалкохолних пића пописаних на последњи дан у месецу, до утрошка тих залиха
Достављање података о стању залиха кафе на последњи дан у месецу	1. 3 – 31. 3. 2021.	10. 4. 2021.	Лице које се на дан 31. децембра 2017. године бави прерадом, пржењем, паковањем, као и другим са њима повезаним радњама које се врше у сврху производње кафе, дужно је да надлежној организационој јединици Пореске управе доставља податак о стању залиха кафе на последњи дан у месецу, и то за сваки месец, до утрошка пописаних залиха
Подношење пореске пријаве ПП ОА за обрачунату акцизу и ПП ОАЕЛ	1. 3 – 31. 3. 2021.	15. 4. 2021.	Обвезник акцизе дужан је да пореску пријаву за обрачун акцизе поднесе у року од 15 дана по истеку месеца за тај месец, односно по истеку месеца у којем се врши читавање
Плаћање акцизе	16. 3 – 31. 3. 2021. 1. 4 – 15. 4. 2021.	15. 4. 2021. 30. 4. 2021.	Уплата акцизе обрачунате за периоде
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора, на обрасцу РЕФ-Г	1. 3 – 31. 3. 2021.	Најраније 20. 4. 2021.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије, на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 3 – 31. 3. 2021.	Најраније 20. 4. 2021.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе за индустријске сврхе, на обрасцу РЕФ-И	1. 3 – 31. 3. 2021.	Најраније 20. 4. 2021.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво за индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа

Закон о порезу на премије неживотних осигурања				
Правилник о начину обрачунавања, садржини и начину вођења евиденције, облику и садржини пореске пријаве пореза на премије неживотних осигурања				
Опис	Период	Рок	Основ	Опис
Подношење обрасца ПП-ППНО за порез на премије неживотног осигурања	1. 3 – 31. 3. 2021.	10. 4. 2021.	5% од укупне премије осигурања утврђене уговором	Друштво за осигурање је порески обвезник пореза на премије неживотног осигурања. Образац ПП-ППНО подноси се без обзира на то да ли постоји обавеза плаћања за тај месец, а саставља се на основу закључених уговора о неживотном осигурању

Закон о накнадама за коришћење јавних добара			
Опис	Период	Рок	Основ
Достава накнаде за коришћење рибарског подручја на прописаном обрасцу	јануар–март 2021.	15. 4. 2021.	Висина накнаде за коришћење рибарског подручја износи 15% од вредности дозволе за привредни риболов, а 10% од вредности дозволе за рекреативни риболов
Накнада за коришћење природног лековитог фактора утврђује се за календарску годину, а плаћа аконтационо у једнаким тромесечним ратама	јануар–март 2021.	15. 4. 2021.	25 дин./m ³

Закон о угоститељству Уредба о условима и начину утврђивања висине годишњег износа боравишне таксе за физичко лице које пружа угоститељске услуге смештаја у објектима домаће радиности и сеоском туристичком домаћинству, као и начин и рокови плаћања			
Опис	Период	Рок	Основ
Боравишна такса	1. 3 – 31. 3. 2021.	5. 4. 2021.	Боравишна такса за сваки дан боравка у угоститељском објекту
Боравишна такса – за физичко лице које пружа угоститељске услуге смештаја у објектима домаће радиности и сеоском туристичком домаћинству	јануар–март 2021. године	5. 4. 2021.	Утврђену висину годишњег износа боравишне таксе за текућу годину физичко лице плаћа уплатом у корист буџета јединице локалне самоуправе на чијој територији се угоститељски објекат налази

Закон о порезу на добит правних лица			
Опис	Период	Рок	Основ
Месечна аконтација пореза на добит правних лица	1. 3 – 31. 3. 2021.	15. 4. 2021.	На основу пореске пријаве за претходну годину, односно претходни порески период, или на основу месечне аконтације из последњег месеца претходног пореског периода
Подношење пријаве на обрасцу ПДПО/С	у року од 3 дана од исплате		Резидентни обвезник који откупљује секундарне сировине и отпад од резидентног, односно нерезидентног правног лица, дужан је да приликом исплате накнаде тим лицима најкасније у року од три дана од дана исплате обрачуна, обустави и на прописани рачун уплати порез по одбитку, као и да поднесе пореску пријаву надлежном пореском органу. Пријава се подноси на обрасцу ПДПО/С

Закон о порезу на додату вредност Уредба о критеријумима на основу којих се утврђује шта се, у смислу Закона о порезу на додату вредност, сматра претежним прометом добара у иностранство Правилник о поступку остваривања права на повраћај ПДВ и о начину и поступку рефакције и рефундације ПДВ			
Опис	Период	Рок	Основ
Подношење и плаћање ПДВ-а за пореског дужника који није обвезник ПДВ-а, на обрасцима ПОПДВ и ПП ПДВ	1. 3 – 31. 3. 2021.	10. 4. 2021.	Пореску пријаву ПДВ дужни су да поднесу и порески дужници који нису обвезници ПДВ-а у року од десет дана по истеку пореског периода у којем је настала пореска обавеза
Подношење ПОПДВ и ПП ПДВ и уплата ПДВ-а од стране обвезника ПДВ-а и пореских дужника из члана 10. Закона, који имају месечни порески период, као и за обвезника из члана 36а Закона	1. 3 – 31. 3. 2021.	15. 4. 2021.	Порески период за који се обрачунава ПДВ, предаје пореска пријава и плаћа ПДВ јесте календарски месец за обвезника који је у претходних 12 месеци остварио укупан промет већи од 50.000.000 динара, као и за обвезника из члана 36а Закона
Обвезник за кога је порески период календарско тромесечје подноси пореску пријаву ПП ПДВ надлежном пореском органу у року од 15 дана по истеку пореског периода	јануар–март 2021.	15. 4. 2021.	Пријава се подноси на обрасцу ПП ПДВ – Пореска пријава за порез на додату вредност
Захтев за рефакцију дипломатског и конзуларног представништва, односно међународне организације за рефакцију ПДВ у претходном тромесечју – образац РЕФ 5	јануар–март 2021.	30. 4. 2021.	

Чланом 80. став 5. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 18/2016; аушенично тумачење – 95/2018) прописано је да, ако последњи дан рока пада на дан када орајан не ради, рок исиче кад прошекне први наредни радни дан.

Актуелни статистички подаци на дан 25. 3. 2021. године

1 Просечна месечна зарада по запосленом

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Децембар 2020. године	25. 2. 2021.	90.849,00	66.092,00
Јануар 2021. године	25. 3. 2021.	87.058,00	63.109,00

2 Доприноси за социјално осигурање

2.1 Стопе доприноса

Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. јануара 2021. године:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	19,90%	16,65%	36,55%
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	11,50%	25,50%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса

Најнижа месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи **28.402 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2021. године, а важиће до 31. децембра 2021. године.

2.3 Највиша основица за обрачун доприноса

Месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи највише **405.750 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2021. године, а важиће до 31. децембра 2021. године.

3 Минимална зарада

Месец у 2021. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец
Јануар	168	183,93	30.900 24
Фебруар	160	183,93	29.428,80
Март	184	183,93	33.843,12
Април	176	183,93	32.371,68
Мај	168	183,93	30.900,24
Јун	176	183,93	32.371,68
Јул	176	183,93	32.371 68
Август	176	183,93	32.371,68
Септембар	176	183,93	32.371,68
Октобар	168	183,93	30.900,24
Новембар	176	183,93	32.371,68
Децембар	184	183,93	33.843,12

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор и топлог оброка, као и за износ увећане зараде за минули рад за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за преко-времени рад.

4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом

Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом по особи са инвалидитетом коју није запослио послодавац уплаћује приликом исплате зарада за текући месец, а **најкасније до 5. у наредном месецу**.

Месец у 2021. години	Износ учешћа
Јануар 2021. године	42.100,50
Фебруар 2021. године	45.424,50
Март 2021. године	43.529,00

НЕОПОРЕЗИВИ ИЗНОСИ ПРИМАЊА – од 1. фебруара 2021. године до 31. јануара 2022. године			
ВРСТА ИСПЛАТЕ	ОСНОВ ЗА ИСПЛАТУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН	Члан ЗПДГ
1	2	3	
ОТПРЕМНИНА при отказу уговора о раду вишку запослених због технолошких, економских или организационих промена (по чл. 158. и 159. Закона о раду)	Исплаћује се у висини утврђеној општим актом, а не може бити нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца код кога остварује право на отпремнину. Зарадом се сматра просечна месечна зарада запосленог исплаћена за последња три месеца која претходе месецу у којем се исплаћује отпремнина	Неопорезиво до најнижих износа исплате по годинама рада из претходне колоне. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 19)
ЗАЈАМ који послодавац исплаћује запосленима	Исплаћује се у висини и према условима утврђеним општим актом код послодавца	Не опорезује се ако се отплаћује у складу са планом отплате	
СТИМУЛАТИВНЕ ОТПРЕМНИНЕ при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду	
ПОКЛОНИ ДЕЦИ ЗАПОСЛЕНИХ ДО 15 ГОДИНА СТАРОСТИ ПОВОДОМ НОВЕ ГОДИНЕ И БОЖИЋА	На основу члана 119. став 2. Закона о раду, у складу са општим актом послодавца	Неопорезиво до 10.100 дин. по једном детету, док исплата преко тог износа, као и исплата детету старијем од 15 година, има карактер зараде	Члан 18. став 1. тачка 8)
НАГРАДЕ и друга слична давања физичким лицима која нису запослена код исплатиоца, која произлазе из рада или друге врсте доприноса делатности исплатиоца	Исплаћује се у складу са одлуком послодавца	Неопорезиво до 13.420 динара годишње, остварено код једног послодавца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 85. став 1. тачка 11)
СОЛИДАРНА ПОМОЋ за случај рођења детета	Неопорезиво до висине просечне зараде исплаћене у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, по новорођеном детету	Просечна зарада за месец јануар 2021. године објављена је 25. 3. 2021. и износи 87.058 динара. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 12)
Накнада за ИСХРАНУ – хранарине спортистима аматерима	Спортистима аматерима исплаћују аматерски спортски клубови у складу са законом којим се уређује спорт	Неопорезиво до 10.100 динара месечно. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 13)
НОВЧАНА ПОМОЋ ФИЗИЧКИМ ЛИЦИМА која нису запослена код даваоца, која не представља еквивалент за неки њихов рад, односно противуслугу или противчинидбу за неку њихову активност у односу на даваоца		Неопорезиво до 13.420 динара годишње, остварено од једног исплатиоца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 30)
НАКНАДА ТРОШКОВА БОРАВКА физичким лицима која учествују у програмима Европске уније и других међународних организација у области образовања, обука, спорта, рада са младима, науке, истраживања и иновација	Исплаћене у складу са наведеним програмима	Неопорезиво до 103.225 динара на месечном нивоу. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 31)
ПРЕМИЈЕ за додатно добровољно пензијско осигурање и пензијски допринос у добровољни пензијски фонд и премије за добровољно здравствено осигурање, које послодавац уплаћује за запослене		Плаћа се порез на зараде (10%) и социјални доприноси (и из накнаде и на накнаду) на износ преко 6.062,00 нето. На износ до 6.062,00 динара не плаћају се ни порез ни доприноси	Чланови 146 и 21а
ПРЕМИЈЕ за неживотно колективно осигурање од последица незгода, колективно осигурање за случај тежких болести и хируршких интервенција и колективно осигурање живота за случај смрти запосленог услед болести	Такве уплате немају карактер зараде по Закону о раду, па се не плаћају социјални доприноси	Укупан износ је неопорезив уколико послодавац плаћа за све запослене	Члан 146

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси: НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА